

Aranyfűrt Óvoda és Mini Bölcsőde

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: Mogyorósiné Pálosi Timea
óvodavezető

Kunbaja, 2021. február 1

Tartalom:

AZ INTÉZMÉNY ADATAI.....	4
1. BEVEZETÉS.....	6
<i>Óvodánk helyi nevelési értékei, hitvallásunk</i>	6
2. HELYZETELEMZÉS	8
<i>Helyzetkép.....</i>	8
<i>Tárgyi feltételeink.....</i>	9
<i>Személyi feltételeink</i>	10
<i>Működésünk.....</i>	10
<i>Az óvodába érkező gyermekek szociokulturális háttere.....</i>	11
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	11
<i>Gyermekkép 11</i>	
<i>Óvodakép... 12</i>	
<i>Pedagóguskép.....</i>	13
<i>A nevelő- és oktatómunkát közvetlenül segítő munkatársak – „NOKS”- képe.....</i>	14
4. A GYERMEKCSOPORTOKRÓL.....	14
<i>Beszoktatás.....</i>	14
<i>Napirend, heti rend</i>	15
5. ÓVODÁNK (ÁLTALÁNOS) NEVELÉS ALAPELVEI.....	17
6. A NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉG (NÉMET NYELV) NEVELÉSÉNEK IRÁNYELVEI ÓVODÁNKBAN.....	20
7. ÓVODÁNK (ÁLTALÁNOS) NEVELÉSI CÉLJAI.....	20
8. ÓVODÁNK (ÁLTALÁNOS) NEVELÉSI FELADATAI	21
<i>Az egészséges életmód alakítása.....</i>	22
<i>Az érzelmi-, az erkölcsi- és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.....</i>	25
<i>Az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....</i>	30
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGEI.....	33
<i>Játék</i>	33
<i>Munka.....</i>	41
<i>Tanulás.....</i>	45
<i>Mozgás.....</i>	50
<i>Vers, mese, dramatizálás, bábozás.....</i>	54

<i>Rajzolás, mintázás, kézimunka</i>	<i>58</i>
<i>Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....</i>	<i>67</i>
<i>A külső világ tevékeny megismerése.....</i>	<i>59</i>
10. A FEJLŐDÉS (ÁLTALÁNOS) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	73
11. NÉMET NEMZETISÉGI NEVELÉS.....	75
12. AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGVALÓSÍTÁSA.....	77
<i>Más kultúrából érkező gyermekek befogadása, interkulturális nevelése</i>	<i>78</i>
<i>A szociális hátrányok enyhítését szolgáló feladatok</i>	<i>79</i>
<i>A szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítása</i>	<i>79</i>
13. GYERMEKVÉDELEM.....	81
14. A KIEMELT FIGYELMET ÉRDEMLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	85
<i>Sajátos nevelési igényű gyermekek</i>	<i>85</i>
<i>Beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.....</i>	<i>87</i>
<i>Hátrányos helyzetű gyermekek</i>	<i>87</i>
<i>Kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése</i>	<i>88</i>
15. A PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS	89
<i>A tervezés és a csoportnapló</i>	<i>89</i>
<i>Mérés, értékelés</i>	<i>91</i>
16. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE.....	92
17. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT.....	96
18. A PEDAGÓGIAI PROGRAM AKTUALIZÁLÁSA.....	97
19. A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYOSSÁGA, NYILVÁNOSSÁGA.....	97

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

I. Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda neve: Aranyfürt Óvoda és Mini Bölcsőde

Címe: 6435 Kunbaja, Szabadság tér 23-24.

Telefon: 06-79-571-020

E-mail címe: egysegesovibolcsi2324@freemail.hu

2013. július 1-től intézményünk fenntartója: Kunbaja Község Önkormányzata.

A fenntartó címe: 6435 Kunbaja, Rákóczi út 16.

Óvodánk: Német nemzetiségi nevelést folytató óvoda

II. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és az alkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

III. Egyéb szabályozók, dokumentumok:

- Az intézmény hatályos Alapító Okirata
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

1.BEVEZETÉS

Óvodánk helyi nevelési értékei, hitvallásunk

„Minden gyermek nagyszerű emberré nevelhető, s a lehetőségeknek nincsenek határai.”

(Ancsel Éva)

Óvodai intézményegységünk feladata a 2,5- 7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelés egyre fontosabb szerepet tölt be az oktatási rendszerben. A teljes gyermeki személyiség formálása, az életre való felkészítése rendkívül fontos, hisz a világban olyan emberekre van szükség, akik képesek megújítani tudásukat, alkalmasak az élethosszig tartó tanulás belső feltételeinek megteremtésére. Rendelkeznek azon képességekkel és készségekkel, melyekkel megteremthetik boldogulásuk esélyét.

Óvodánk **német nemzetiségi nevelést** folytató óvoda. Célja a német nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismertetése, a kulturális hagyományok átörökítése.

Nevelőtestületünk hitvallása szerint alapfeladatunk, hogy valamennyi óvodás gyermekünk egyenlő eséllyel színvonalas fejlesztésben részesüljön és érzelmibiztonságban fejlődjön, szociális és kulturális hátrányai minimálisra csökkenjenek.

Valljuk, hogy az óvodás gyermek elsődleges tevékenysége a **szabad játék**, mely során úgy fejleszhető, hogy az számára ne kötelességet, hanem szabadságot, önkéntességet jelentsen. A

közös élményekre épülő sokszínű óvodai tevékenységekben, tevékenységalapú tanulási formákban önmagukat kipróbálva, megvalósítva, a társakkal együtt ismerjék meg a világot és tárják fel annak összefüggéseit.

A gyermeki tevékenység valamilyen belső szükséglet kielégítésének, vagy külső követelmény teljesítésének, ill. a képesség felhasználásának és képességfejlesztésének az eszköze. Felfogásunkban a gyermekkor az **életfontosságú beállítódások** kora.

Hisszük, hogy az óvodapedagógus és a gyermek **őszinte, meghitt** kapcsolata, az egyre tartósabb egymásra figyelés a gyermeki képességfejlesztés alappillére.

Inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk.

Alapvető **erkölcsi értékeket** kívánunk fejleszteni óvodásainkban, melyek többek között önmagunk és mások tisztelete, a különbözőségek iránti nyitottság, őszinteség, szeretet, udvariasság, felelősségtudat, az idősek és a család megbecsülése.

Alapvető **emberi értékek** közvetítésére törekszünk: önfogadás, empátia, tolerancia, erőszakmentesség, bátorság, kötelességtudat, kitartás, türelem.

Valljuk, hogy a gyermekek személyiségének alakulásában az őket körülvevő felnőttek, a szülők, a pedagógusok, a pedagógiai asszisztensek, dajkák **példája** elengedhetetlenül fontos.

Az óvoda dolgozói arra törekednek, hogy minden esetben érvényesüljön „**a gyermekek mindenek felett álló érdeke.**”

Nevelőtestületünkkel együttműködve **tevékenységközpontú óvodai programot készítettünk**. Úgy érezzük ez a legmegfelelőbb terveink és céljaink megvalósításához, ez felel meg legjobban elképzeléseinknek.

Pedagógiai Programunkat az Óvodai nevelés országos alapprogramját; a 363/2012. (XII.17)

Kormányrendeletet; a nemzetiségi óvodai nevelés, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit; a hazai óvodai neveléstörténet hagyományait, értékeit; a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeit; az Nkt. alapelveit; Magyarország Alaptörvényének értékeit figyelembevéve készítettük el.

2. HELYZETELEMZÉS

Helyzetkép

A Bácsalmási Kistérség a Dél-alföldi régióban, Bács-Kiskun megye déli részén található, a szerbiai határ mellett. Az ország 33 leghátrányosabb helyzetű kistérségeinek egyike.

A népesség száma fokozatosan csökken a lakosság elöregedése miatt.

A gazdasági élet területén a mezőgazdasági tevékenység a domináns.

Községünk: Kunbaja ebbe a régióba tartozik; lakosainak száma kb. 1200 fő.

A településen számos német nemzetiségű (főként idős ember) él, akik szívügyüknek tekintik a sváb hagyományok átörökítését a fiatalabb nemzedék számára.

Az óvoda épülete egy régi sváb házból lett kialakítva.

Négy csoportszoba (ebből egy Mini Bölcsődei) a hozzátartozó mosdó helyiségekkel, illetve egy tornaszoba, só-szoba, fejlesztőszoba, 2 felnőtt mosdó, iroda és több kisebb tároló helyiség tartozik az óvodához. Ebben az épületben található a főzőkonyha, amelyben az óvodásoknak, iskolásoknak és a felnőtt lakosságnak főznek. A gyermekek étkeztetése a konyhához tartozó ebédlőben folyik.

Hosszú távú terveink között szerepel EU szabványnek megfelelő udvari játékok vásárlása, szabványosítása és a talajrendezés. Ezeket főként pályázati forrásból tervezzük pótolni.

Fontosnak tartjuk kollektívánk állandó továbbképzését, a módszertani, pszichológiai ismeretek folyamatos korszerűsítését.

Óvodánkban két csoportban került bevezetésre a Kompetencia alapú nevelési program a TÁMOP 3.3.7./09/1 minőségi oktatás támogatása, valamint az egész életen át történő tanulás elősegítése a kultúra eszközeivel az LHH kistérségek esélyegyenlősége érdekében pályázat keretében.

Tárgyi feltételeink

Intézményünk rendelkezik mindazon tárgyi feltételekkel, amelyek nevelőmunkánkhoz szükségesek.

Az épület, az udvar berendezéseit folyamatosan úgy alakítjuk és újítjuk, hogy gyermekeink biztonságát, kényelmét szolgálja, megfelelően testméreteiknek.

Megfelelő munkakörnyezetet nyújtunk az intézmény munkatársainak, lehetőséget biztosítunk a szülők fogadására is.

A folyamatosan bővített tárgyi eszközeinkkel biztosítjuk gyermekeink mozgás – és játékigényét.

A gyermekek által használt eszközöket, felszereléseket biztonságosan és számukra hozzáférhető módon helyezzük el, hogy azokat belső igényeiknek megfelelően, önállóan tudják kiválasztani.

Óvodánk épületének felosztása a következő:

Csoportszobák: 4

Öltözők: 4

Mosdók: 4

Tornaszoba: 1

Fejlesztő szoba: 1

Só szoba: 1

Iroda: 1

Felnőtt öltöző, WC: 2

Zuhanyzó: 1

Ebédli: 1

Szertár: 2

Személyi feltételeink

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus és a kisgyermek gondozó-nevelő, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Személyisége komplex, rugalmas látásmódot, fogékonyságot az új dolgok iránt, bátor, kezdeményező, kreatív hozzáállást feltételez.

Az óvodapedagógus a gyermek azon szeretetszükségletét elégíti ki, amely számára biztonságérzetet nyújt.

Megértő, türelmes, érzelmileg partneri szerepet tölt be az együttnevelésben, előítéletmentesen közeledik a különböző kultúrájú családokhoz. Figyelembe veszi a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának szabályait. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését veszi igénybe. A kisgyermek gondozó-nevelő és az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele a pedagógiai munkának.

A **dajka** a pedagógiai munka közvetlen segítője, aki éppúgy mint az óvodapedagógus és a kisgyermek nevelő, magatartásával, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a gyermekekre.

A nevelőmunka során a dajka az óvodapedagógus és a kisgyermek nevelő tevékenységét összehangoltta kell tenni. Ehhez szükség van arra, hogy a dajka megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok és a kisgyermek gondozó-nevelő nevelési elképzeléseiről, módszereiről.

Óvodánk személyi feltétele:

Óvodapedagógus:	4 fő
Dajka:	2 fő
Pedagógiai munkánkat segíti:	1 fő utazó logopédus
	1 fő utazó gyógypedagógus

Működésünk

Intézményünk a község egyetlen óvodája.

Törekszünk arra, hogy a lehetőségeket kihasználva minél inkább részt vegyünk a település kulturális életében, rendezvényeken, a Fenntartó és a helyben működő szervezetek programjain.

Óvodánk feladata a 2,5-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása.

Alapító okiratunk szerint biztosítjuk a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának feladatait. Vállaljuk a kiemelt figyelmet igénylők: kiemelten tehetséges, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, BTMN-s gyermekek színvonalas, egyéni szükségleteiket figyelembe vevő nevelését, fejlesztését.

Német nemzetiségi nevelést folytató óvoda vagyunk.

A nemzetiségi neveléssel lehetőséget biztosítunk gyermekeinknek a német nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerésére. Törekszünk a kulturális hagyományok átörökítésére, pozitív érzelmi viszony kialakítására a német nyelv iránt.

Minden csoportunkban biztosítjuk a német nemzetiségi nevelés lehetőségét.

Az intézmény **gyermekvédelmi felelőse** a vezető, aki munkáját a gyermeki jogok védelme érdekében végzi.

Az óvodába érkező gyermekek szociokulturális háttere

„A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik.” (ONOAP)

Szociokulturális háttér tekintetében a gyermekek eltérő családi környezetből érkeznek az óvodába. Nagy különbségek vannak az anyagi és a lakhatási feltételek, az értelmi, érzelmi és szocializációs szintjük között.

Szükség esetén segítséget adunk a szülőknek nevelési és egyéb (pl. ügyintézés, nyomtatványok kitöltése) problémáik megoldásában.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Gyermekekép

A 2,5 (3) – 7 (8) éves életkori szakasz a gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában egész életére meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt.

Az óvodás gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség, fejlődését meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei valamint a környezeti hatások.

Az óvodás gyermeknek életkori sajátosságai és egyéni igényei alapján testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet. Az óvodában erősítjük a másság elfogadását.

A gyermek jellemzője a sokirányú érdeklődés a környező világ megismerésére. Nagy mozgásigénye kielégítése során

fejlődik érzékelése, észlelése, akarat tulajdonsága, szociális képessége. Alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára, csiszolódik anyanyelvi kultúrája.

Óvodában a Pedagógiai Program megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző:

- az összerendezett, harmonikus mozgás,
- a nyitott érdeklődés,
- a differenciált érzékelés és észlelés,
- a kialakult testséma, én tudat és téri tájékozottság,
- a tanulás alapját képező szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás, és feladattudat.
- együttműködés a társakkal, felnőttekkel.

Óvodakép

Az óvoda kiegészíti a család nevelési feladatainak ellátását.

Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, fogadó órák, közös programok, nyílt ünnepek alkalmával.

A gyermeki tulajdonságok, készségek és képességek alakítása optimális feltételekkel, vidám, boldog, örömteli, szabad, játékos, bizalmas óvodai életben valósulhat meg, minden esetben igazodva a gyermek személyiségéhez, szükségleteihez, képességeihez.

Nevelőtestületünk szakmai tudására, saját emberi erőforrására, adottságára, végzettségére támaszkodva, a mai kor társadalmi igényeinek megfelelően korszerű, a nevelés távlatait is figyelembevevő óvodai nevelőmunkát végez.

Azt a lehetőséget választottuk, hogy saját Pedagógiai Programot írunk, melyben részletesen kifejtjük konkrét nevelési elképzeléseinket.

Óvodánk az Alapító Okiratában és az Országos Óvodai Alapprogramban meghatározott alapvető óvodai funkciók ellátását valósítja meg, melyek a következők:

- óvó, védő,
- szociális,
- nevelő, - személyiségfejlesztő funkciók.

Az óvoda a családdal együttműködve segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások

fejlődését.

Segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Hangsúlyozzuk a szabad játék elsődlegességét, mint az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközét. A szabad játékkal és a változatos tevékenységekkel segítjük a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.

Migráns, nemzetiségi gyermekek nevelése esetén biztosítja az önazonosság megőrzését és ápolását, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integrációját, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Pedagóguskép

Intézményünk óvodapedagógusai:

- gyermekszeretőek;
- megfelelő szakmai felkészültséggel bírnak;
- empátikusak;
- toleránsak;
- következetesek;
- mentálisan egészségesek;
- érzelem gazdagok;
- jó kommunikációs képességgel bírók;
- inkluzív szemléletűek;
- állandó fejlődésre készek;
- innovatívak, kreatívak;
- modellkövetésre alkalmas mintát adnak;
- titoktartási kötelezettségüket betartóak.

A nevelő- és oktatómunkát közvetlenül segítő munkatársak – „NOKS”- képe

Intézményünk dajkái:

- jó kommunikációs képességgel bírnak,
- együttműködőek,
- mentálisan egészségesek,
- munkavégzésük megbízható, precíz,
- jó kapcsolatot építenek az óvodapedagógusokkal, egymással,
- modellkövetésre alkalmas mintát adnak,
- empátikusak, toleránsak, inkluzívak,
- kompetencia határaikat ismerők és betartóak,
- titoktartási kötelezettségüket betartóak.

4. A GYERMEKCSOPORTOKRÓL

Az alacsony gyermeklétszám miatt évek óta 2 óvodai csoportot működtetünk.

A csoportok kialakítása a gyermekek életkorának függvényében történik, figyelembe véve az SNI-s gyermekek létszámát is.

Beszoktatás

A gyermek egész későbbi életére kihat a beszoktatás minősége, hiszen minden alkalommal, amikor a gyermek egy új közösségbe lép, az első élmény emléke, tapasztalata kíséri.

Nagyon sok türelmet, időt igényel a gyermekek beszoktatása. Az új gyermekeket folyamatosan és fokozatosan fogadjuk, így kellő figyelmet tudunk rájuk fordítani és jut idő a többi gyerekkel való foglalkozásra is.

A gyermek és a szülő egyéni igényei szerint először 1-2 órát, majd egyre hosszabb időtartamot tölt el a gyermek a közösségben eleinte a szülővel, később nélküle. Minden gyermek esetében egyénileg, a szülővel közösen kell ebben a kérdésben dönteni.

A beszoktatás alatt és után is lehetővé tesszük, hogy a gyerekek kedvenc játékukat behozzák az óvodába.

A beszoktatás alatt nem kívánjuk meg egyik gyerektől sem, hogy bekapcsolódjon a csoportban folyó tevékenységekbe. Az utánzási hajlamra építve előbb-utóbb minden gyermek beilleszkedik a csoportba, bekapcsolódik a tevékenységekbe.

A beszoktatás során kiépül a gyerekekben az a bizalom, ami később a kisgyermek nevelő, az óvónők, a dajka és a gyermek aktív együttműködését meghatározza. A bizalom kiépítése a szülők irányában is rendkívül fontos, saját tapasztalataik győzik meg őket arról, hogy jó helyre került a gyermekük.

Napirend, heti rend

A napirend és a heti rend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, **a játék** kapja.

A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye.

A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak vagy a gyermeki tevékenység fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható.

A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő a csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a gyermekek napi életének megszervezéséhez.

A heti rend, különösen a nevelési év elején, teljesen másként alakulhat, mint a nevelési év végén. A beszoktatás idején figyeljünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze.

A heti rend összeállításánál arra is figyelni kell, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy megvitatására.

A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Kialakításuk elvei:

Napirend:

- A gyermeki szükségletek kielégítésének biztosítása a **rugalmassággal**.
- A gyermek érzelmi biztonságának kialakítása a **keretjelleggel**.
- Az egyéni érési ütem tiszteletben tartása.
- A **párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek** szervezésének biztosítása a **kötetlenséggel**.
- A játék dominanciájának megőrzése a **folyamatossággal**.
- A **tevékenységek egymásra épülő folyamatának** biztosítása a rugalmashetirenddel.
- Vegye figyelembe a gyermekek **életkori sajátosságait**.

Heti rend:

- Legyen **rugalmasan** kezelhető.
- A csoportok tervei, szervezési feladatai **alkalmazkodjanak egymáshoz**.
- Vegye figyelembe a gyermekek **életkori sajátosságait**.
- A tevékenységek tervezése, szervezése a ritmikus ismétlődés mellett adjon lehetőséget a **spontaneitásra**.

A heti rendben tervezett tevékenységek:

- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- A külső világ tevékeny megismerése
- Mozgás
- Mindennapi játékos mozgás

*Esetenként délután összevont csoportban alszanak a gyermekek!

5. ÓVODÁNK (ÁLTALÁNOS) NEVELÉSI ALAPELVEI

Intézményünkben jól érvényesülnek a különböző innovatív (megújuló) pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését.

Az óvodai nevelési program az Alapprogramra épül, amelynek szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek érdekeinek figyelembevételével megfogalmaz.

Törekszünk arra, hogy minden óvónőre és dajkára egyaránt érvényes, munkájukat meghatározó pedagógiai alapelvek mellett megjelenjenek azok a sajátosságok, melyek intézményünk, egyes óvodai csoportunk arculatát leginkább meghatározzák, a tartalmi munkát pedig sokszínűvé teszik.

Programunk alapelvei meghatározzák az óvodai élet céljait és feladatait.

Ezek a következők:

Gyermekközpontúság elve

- A gyermekek érdekei elsődlegesek, mindenekfelett állóak!
- A játéknak kiemelt szerepe.
Ismerjük gyermekek életkoronkénti gyorsan változó testi, lelki és szellemi állapotait, ezek jellemzőit, és tudjuk, hogy e szükségleteket milyen adekvát (megfelelő) módszerrel elégítsük ki, lehetővé téve így személyiségük lehető legoptimálisabb kibontakoztatását. A fejlődést nem kell, és nem is szabad siettetni!
- A gyermekek személyiségéhez igazodó pedagógiai módszereket alkalmazunk.
- A gyermek pontos, „naprakész” ismerete elengedhetetlen. Ennek írásos rögzítése, a fejlődés nyomon követése minden óvodapedagógus kötelessége.

Pozitív érzelmek dominanciájának elve

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Biztonságos, derűs, oldott, nyugodt, szeretetteljes légkört teremtünk, mert ennek hiányában nem valósulhat meg céltudatos pedagógiai szándékunk.
- A gyermekekkel foglalkozó, velük kapcsolatban lévő felnőtt nyugodtságot, kedvességet, kiegyensúlyozottságot, biztonságot sugároz.

Tevékenység elve

- A tevékenykedést az óvodáskorú gyermek életelemének tekintjük, amely integrálja és rendszerezi a világról szerzett ismereteket. Támaszkodunk a már meglévő ismereteikre, tapasztalataikra, nagyfokú tevékenységi vágyukra, melyhez változatos tevékenységi formákat biztosítunk (játék, munka, ismeretszerzés).
- A tevékenykedtetés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Óvodapedagógus modell szerepének elve

- Az óvodapedagógus magatartásával, viselkedésével és megjelenésével, minta a gyermek számára.

Közösségi nevelés egységének elve (az egyéni bánásmód érvényesítésével)

- A mindennapi együttéléshez, a társadalmi beilleszkedéshez szükséges magatartási formák, viselkedési szokások kialakítására törekszünk, melyek fontosak a gyermekek együttes életében.
- Az alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- Törekszünk az előítélet mentesség „beágyazására” a gyermeki személyiségbe.

Kompetencia alapú nevelés elve

- Ennek szellemében elsődleges feladatunk a gyermekek fejlettségének, életkori sajátosságának figyelembevétele a nevelési folyamat során.
- Kiemelten fontos az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel, cselekvéses tanulással.

Esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elve

- Fontos az óvodáskorú gyermek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés adta eszközökkel.
- Lényeges a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése, a sajátos nevelési igényű gyermekek eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, elfogadó környezet kialakítása, a differenciált egyénre szabott nevelés megvalósítása, együttműködve a szülőkkel.
- Fokozottan ügyelünk arra, hogy a fogyatékkal élő gyermekek nevelése, fejlesztése személyre szabott és folyamatos legyen, figyelembe véve deficitjüket (hiányukat). Speciális fejlesztésük a számukra megfelelő

területeken, szakemberek bevonásával valósuljon meg, és a velük szembeni elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez.

- Fejlesztő munkánk alapja a gyermekek fejlettségének, életkori sajátosságainak, fejlődési ütemének figyelembe vétele.
- A különbözőségekre differenciált nevelést alkalmazunk.
- A hátránycsökkentés elsődleges feladatunkká kell hogy váljon!
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása nem maradhat el: fontos a gyermekek képességeinek, készségeinek, ismereteinek és attitűd elemeinek fejlesztése, támogatása.

Partnerközpontúság elve

- Az óvoda partnereinek igényeire, elvárásaira figyelő, elégedettségének elnyerésére törekszünk intézményi működésünk kialakítása és biztosítása során.

Környezettudatosság elve

- A környezet iránti tiszteletet formáljuk úgy, hogy a gyermekek bátran merjék azt alakítani anélkül, hogy kárt tennének benne.
- Az egészséges életmód megalapozására hangsúlyt fektetünk az óvodai nevelés keretein belül.
- Környezettudatos magatartást alapozunk meg.

6. A NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉG (NÉMET NYELV) NEVELÉSÉNEK IRÁNYELVEI ÓVODÁNKBAN

- **Nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda vagyunk ahol a nemzetiségi nevelés(német) egy ember**

egy nyelv módszer alkalmazásával folyik.

-
- A **német nemzetiség** nyelvének és kultúrájának megismerése és elsajátítása, a kulturális hagyományok átörökítésével, a kétnyelvű környezet biztosításával, a pozitív érzelmi viszonyt kialakításával, a hagyományok ápolásával.
- A nemzetiségi **hagyományok, szokások ápolása, továbbörökítése.**
- A nemzetiség nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi értékeinek közvetítése.
- A nemzetiségi óvodapedagógus természetes körülmények között, **fokozatosan** szoktatja a gyermekeket a nyelvhez, tevékenységek folyamatában, visszatérő kommunikációs helyzetekben, utánpótláson alapuló nyelvelsajátítással.
- Segítjük a nemzetiségi **identitástudat** kialakulását és a felkészülést a német nemzetiségi nyelv iskolai beillesztésére.

7. ÓVODÁNK (ÁLTALÁNOS) NEVELÉSI CÉLJAI

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló része, nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb hétéves korig, ill. az iskolai érettség eléréséig.

Céljaink:

- A (2,5)3 - 7(8) éves óvodásaink **sokoldalú, harmonikus fejlesztése**, a gyermeki személyiségük kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságaik figyelembevételével. Különös tekintettel az átlagtól eltérő fejlődést mutató sajátos nevelési igényű, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeink integrálásával (beillesztésével), esélyegyenlőségük biztosításával, hátrányuk csökkentésével.
- Boldog, felhőtlen óvodáskor biztosítása.
- Az óvodásaink **sikeres iskolai beilleszkedéséhez** szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése.
- Gyermekeink **környezettudatos szemléletének** és magatartásának megalapozása.
- Állampolgári - egyéb közösségi felelősség felébresztése az óvodai nevelés nyújtotta lehetőségekkel.
- Egészséges életmód kialakításának segítése (helyes táplálkozás, rendszeres mozgás fontossága).
- Helyi **nemzetiségi kultúra**, hagyományok átadása, játékos ismerkedés az idegen nyelvvel.
- Inkluzív (befogadó) pedagógiai szemlélet erősítése.

8. ÓVODÁNK (ÁLTALÁNOS) NEVELÉSI FELADATAI

A megváltozott óvoda funkciója és az átalakult óvodahasználók köre következményeként a kompetencia program csomagból magunkénak tekintjük a komplexitást, a rendszerszerű látásmódot, a tapasztalatba ágyazott képesség fejlesztést, a feldolgozási módszerek sokféleségét.

A túlméretezett műveltségi tartalmakkal szemben a használható ismereteket, a tapasztalást és információkat helyezzük előtérbe.

A gyermeki személyiség fejlődést kiemelten kezeljük.

Feladataink:

- A környezetvédelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Az egészséges életmódra, egyézség megőrzésre nevelés.
- A gyermekek megismertetése a helyi nemzetiségek kultúrájával, szokásaival.
- Szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodai nevelés közös feladata az Alapprogramban deklarált testi és lelki szükségletek kielégítése, ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi-, az erkölcsi- és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,
- az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Minden gyermek maga is egy érték, egy értékes egyén, és értékeket hordoz leendő életében is. Ezért olyan fontos megteremteni számára mindazokat a feltételeket, amelyek kibontják belőle az értékes magatartásformákat, hogy azok biztosítsák egyéni boldogulását.

A gyermekekbe lehetőleg mindazokat az értékeket át kell származtatni, amelyek értékesek lesznek számára későbbi életvitele során.

Ezek az értékek azonban úgy épülhessenek be, hogy azok a gyermekek magatartásának irányítójává váljanak.

Az óvodai nevelés folyamatában az érték közvetítés módja nem történhet másként, csak úgy, ha **a gyermeket ismeri** az óvodapedagógus. Ismeri sajátos szükségleteit, igényeit, és azok megnyilvánulási módját; ismeri fejlődési menetét, aktuális állapotát, érdeklődését, képességei fejlettségének színvonalát, családi és egyéb környezeti hatásait, és azok hatását a gyermek állapotára.

A pedagógus a társadalom megbízottja, vagyis a társadalom megbízta arra, hogy tudása, és a társadalmi értékek legjavát közvetítse a felnövekvő nemzedék felé.

Ilyen értékek (például):

- az egészség,
- a szeretet,
- a tisztelet,
- a bizalom,
- az elfogadás,
- a tolerancia,
- a munka,
- a tudás,
- az esztétikai és a szociális értékek,
- az erkölcsi értékek,
- a viselkedés kultúra,
- a természetvédelem-környezettudatosság,
- a hagyományok,
- közösségünk nemzetiségi, kulturális értékei.

Legfőképpen azokat az értékeket kell előnybe részesíteni, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket arra, hogy életét majdan **alkotó módon vezethesse**. Az alkotó életvezetés értékeinek beépülése azért oly fontos, mert mind a társadalom számára, mind pedig az egyén számára hasznossá válik, hiszen a gyermek boldogulása mindkettő, a saját és a társadalom megelégedésére is szolgál.

Az egészséges életmód alakítása

Cél: Valósuljon meg a gyermekek egészséges életvitel iránti igényének kialakítása, testi, mentális egészségének védelme, fejlődésének segítése, testi, lelki szükségleteinek kielégítése.

Feladat:

- A **testi szükségletek** kielégítésével, a **gondozási feladatok** ellátásával a gyermekek **jó közérzetének** megalapozása.
- A **testi fejlődés** elősegítése a **mozgás** feltételeinek és lehetőségeinek megteremtésével, mozgásos tevékenységek biztosításával.

- Önállóság fejlesztése az **énkép** és **önismeret** alakításával, a sikerélmény biztosítása által.
- **Mindennapi szabad mozgás** biztosítása; játékos mozgás, a teremben az udvaron, eszközzel vagy eszköz nélkül, szervezett vagy spontán módon történő megvalósítása.
- Testséma, mozgáskoordináció, térérzékelés, téri irányok és dominancia fejlesztése az öltözködés során.
- Saját szükségletek, igények felismerése, érzékelése, késleltetése által a személyes kompetenciák fejlesztése.
- Szokások alakításával, szabályok megismertetésével az **egészséges életvitel** megalapozása.
- **Együttműködési készség** fejlesztése: kivárás, alkalmazkodás, türelem, elfogadás alakításával.
- Az önmagára és másokra figyelés által a **szociális kompetenciák** fejlesztése.
- **Kognitív kompetenciák** fejlesztése a különböző ételek, és azok neveinek megismertetésével, a vitamin és tápanyag biztosításával, érzékelés, észlelés fejlesztése, és az egészségtudatos magatartás alapozása, az **optimális életritmus** biztosításával.
- A **környezettudatos magatartás** megalapozása mely segíti a természeti és társadalmi környezet óvására, védelmére nevelés szokásainak kialakulását.
- Az **egészséges életmód**, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásainak megalapozásával az egészséges életvitel alakítása.
- **Táplálkozási szokásaik alakítása:** a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- A zöldségek és gyümölcsök, valamint a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- **Egészséges és biztonságos környezet** kialakítása.
- **Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós** testi-, lelki nevelési feladatokellátása a megfelelő szakember bevonásával.
- Kommunikáció fejlesztése az udvariassági formák, és a konszenzusos konfliktuskezelés elsajátításával, gyakorlásával.
- Szókincsbővítéssel a gondolkodás fejlesztése az új fogalmak, határozó szavak és jelzők , relációk megismertetése által.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

A család egészségügyi szokásrendszerének kompenzálásával az egészséges életvitel alapozása.

A német nemzetiségi nyelv terén:

A gyermekek egyéni sajátosságainak és fejlettségének megfelelően a német nemzetiség nyelvének megismerése, elsajátítása és gyakorlása az adott nevelési területre vonatkozóan.

Megismertetjük és gyakoroljuk:

- az óvoda helyiségeinek nevét,
- a bútorok, használati tárgyak, eszközök megnevezését,
- a testápolással, öltözködéssel és étkezéssel kapcsolatos kifejezéseket,
- a különböző tevékenységek, ruhadarabok és testrészek elnevezését.

A gondozási szokásrendszer kialakítása során a gyermekeket a nemzetiségi nyelvhasználatára inspiráljuk.

Tartalma:

- Testápolás
- Étkezés
- Öltözködés
- Pihenés
- Mozgás, levegőzés
- Egészségvédelem

Pedagógus attitűd:

- tapintat
- elfogadás
- őszinte, hiteles viselkedés
- mintaadás
- egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés érvényesítése egyéni sajátosságok, érési ütem és szükségletek figyelembevételével.

Feltételrendszer:

- fogápoló eszközök: pohár, fogkefe, fogkrém, polc
- törölköző, folyékony szappan, toalettpapír, nedves törölkendő
- gyermek méretű étkezészet, teríték, vízlepergető terítő, szalvéta
- gyermekágy, elalvás előtti mesélés, friss levegő
- esztétikus, békés, nyugodt, biztonságos környezet biztosítása
- gyümölcsnapok
- udvari árnyékos, napos, füves és betonozott terület, játékeszközök
- víznyerési lehetőség, párapu
- redőny/függöny az árnyékolásra
- öltözőszekrények

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Ismerik a testápolási szokásokat.
- Ismerik az étkezési szokásokat.
- Rendeltetésszerűen használják az eszközöket.
- Önállóan öltöznek.
- Ismerik a környezet rendjére vonatkozó szabályokat.
- Tudják mi a jó és mi árt az egészségnek.
- Tisztában vannak a balesetmentes viselkedés szabályaival.

***Az érzelmi-, az erkölcsi- és az értékorientált közösségi nevelés
biztosítása***

Cél:

Épüljenek be a mindennapokba olyan stratégiák, amellyel a gyermek képes kezelni saját és mások érzelmeit, képes a mindenkor közösségbe való beilleszkedésre, kooperációra, pozitív viszonyulásra, kötődésre a csoport normái alapján.

Feladat:

- **Pozitív érzelmi hatások** biztosítása már az óvodába lépés idején, beszoktatáskor.
- Tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, kompetenciák fejlesztése az **erkölcsi értékrend** megalapozása érdekében.
- **Örök emberi értékek** kialakítására törekszünk:
 - az egyén tisztelete;
 - humánus gondolkodás;
 - a közösség iránti felelősségvállalás;
 - empátia, tolerancia;
 - mindazon alapvető képességek kialakítása, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.
- A **reális önértékelés** megalapozása, az önállóság és az önismeret kibontakoztatásával.
- Az **önkifejezés fejlesztése**, az önfegyelem, kitartás és akarat alakításával, az érzelmek, indulatok kontrollálásával.
- **Együttműködési készség** fejlesztése.
- **Erkölcsi tulajdonságok fejlesztése** a segítőkészség, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, másság elfogadása által.
- A **közös értékek** óvása, védelme, feladat-, szabálytudat fejlesztése által, erkölcsi nevelés.
- A **pozitív érzelmi kötődés** alakítása a gyermekek ötletei, elképzeléseiértékesítésével a környezet alakításában.
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztésével a **mátság**, a különbözőség **elfogadására nevelés**.
- A közösség alakulás segítése a **gyermekbarátságok támogatásával** a csoportnormák betartása mellett.
- A **csoportkohézió** erősítése az ünnepek, hagyományok és a nemzeti identitástudat őrzésével, a közös élmények által.
- Az önértékesítés megalapozása a **problémamegoldó konfliktuskezelési stratégia** elsajátításának segítségével, az őszinteség, a felelősségérzet és igazságérzet fejlesztése.
- A **siker, kudarc** megélésének biztosítása a csoportnormák kereti között, a humorérzék fejlesztésével.
- Egyéb sikereinek elfogadásával, a csoport sikerének megélésével: a csoportkohézió erősítése.

- Az **önálló döntések** hozatala lehetőségének biztosításával a változtatási képesség megalapozása.
- Az **érzelmi intelligencia** megalapozása az érzelmek szabad átélésével, megnevezésével és szükség szerinti feloldásával.
- **Esztétikai érzelmek** tartalmazása a természeti, társadalmi és kulturális környezethez kapcsolódó élmények és tapasztalatok alapján.
- **Erkölcsei érzelmek** tartalmazása a jó és rossz kategóriák megéreztetésével, a viselkedési normák, szabályok gyakorlásával.
- **Modellértékű** viselkedés, kommunikáció, bánásmód a dolgozók részéről.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

- A HH, HHH, BTMN, SNI gyermekek beilleszkedésének támogatása, a szélsőséges érzelmi megnyilvánulások kezelésével, a másság elfogadásával.
- Alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének, érzelmi életének fejlesztése pozitív megerősítéssel.
- Együttműködés a szakemberekkel.

A német nemzetiségi nevelés terén:

- Az identitástudat fejlesztése az **interkulturális nevelés** megvalósításával.
- Szeretetteljes, biztonságot nyújtó óvodai légkörben **pozitív érzelmi viszony** kialakítása a nemzetiségi nyelv iránt.
- Ünnepek előkészítése, lebonyolítása és egyéb közös tevékenységek során a nemzetiségi nyelvi nevelés lehetőségeinek beépítése.

Tartalma:

- Családlátogatás (igény szerint).
- Anyás beszoktatás - egyéni ütemezéssel.
- Személyre szabott ajándék óvodába lépéskor: nyaklánc a kisgyermek jelével.
- Nagyfokú körültekintés, gyöngédség, megértés, türelem.
- Ölbeli játékok, érdekes, tevékenykedtető óvodai élet.
- Délutáni pihenés idején körültekintő, személyre szóló gondoskodás.

Ünnepek, hagyományápolás

A gyermekek nevelésébe mindazokat a hagyományokat beépítjük, melyeket óvodánk kialakítani kíván.

Megismertetjük a gyerekeket a hazai tájjal, a helyi hagyományokkal, szokásokkal.

Nem önálló nevelési területként értelmezzük, hanem a komplex óvodai nevelés részeként ötvözzük be az egyes tevékenységformákba.

Fontosnak tartjuk a néphagyomány ápolását, továbbadását a legkisebbeknek.

Minden ünnephez kapcsolódik egy-egy német dal, vers, amelynek gyakorlása, rögzítése átszővi az ünnep előkészületét.

Az óvodában megünnepelt jeles napokkal színesebbé tehetjük a hétköznapiakat.

Ezek az események maradandó közös élményt adnak, mélyítik az összetartozás érzését.

Az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület és a rendkívüliség emeli ki (dekoráció, ünnepi ruha, teremrendezés).

Az ünnepek megtartása fejleszti a gyermek lassan kialakuló időérzékét is.

Szüksége van gyermeknek, felnőttnek egyaránt arra, hogy az ünnep és a mindennapok elváljanak egymástól.

Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplőbe öltözött gyerekek és felnőttek, a meglepetések, és az ajándékozás öröme.

Az érzelmi ráhangolódást biztosítjuk az aktuális mesékkel, versekkel, dalokkal, játékokkal. Óvodánkban az ünnepeket a szülők javaslatainak figyelembevételével és részvételével szervezzük és bonyolítjuk.

A gyermekek születés vagy névnapját megünnepeljük a csoportokban.

Óvodai nyílt ünnepélyek:

- nagycsoportosok ballagása, évzáró
- városi, falusi ünnepségeken való részvétel
- kisebbségi önkormányzatok rendezvényein való részvétel
- idősek köszöntése
- Márton napi lámpás felvonulás
- Március 15.
- Iskolai évnyitón való részvétel

Óvodai megemlékezések:

- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Grill party
- Születésnapok, névnapok megünneplése
- Séták, túrák valamint színházi előadások évi 3-4 alkalommal

A német nemzetiségi nevelés terén:

Az egyes ünnepekre német nyelvű dalokkal, versekkel is készülünk, így segítjük az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást a hagyományápolást, a nemzetiségi identitástudat megalapozását, a német nyelv megszerettetését.

Pedagógus attitűd:

- segítő, támogató, nyitott, befogadó beállítódás, empátia, megértés
- modellértékű, személyes példaadás, viselkedés, kommunikáció és bánásmód
- bizalom, bátorítás, türelem
- előítéletektől mentes, feltétel nélküli elfogadás
- hatékonyság, tudatosság, reflektív pedagógia
- érthető, konkrét, pontos megfogalmazás
- szabadság - a pontos határok megjelölésével
- pozitív szemlélet, megerősítés
- a hibázás és hibajavítás lehetőségének biztosítása
- szükség esetén személyes percek biztosítása
- kerülendő: a hibáztatás, a gyakori bírálat, kioktatás, kiabálás, panaszkodás és prédikálás

Feltételrendszer:

- érzelmi biztonság, szeretetteljes, családi légkör
- gyermekek egyéni jellemzőinek megismerése
- tárgyi környezet
- óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek, gyermek- gyermek kapcsolat

- sajátos, egyéni színezetű csoportszoba

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képes másokkal érintkezni és együttműködni.
- Képes egyéni akaratát, ambícióit, vágyait, szükségleteit késleltetni.
- Pozitív viszonyban van önmagával és környezetével.
- Ismeri az alapvető viselkedési normákat és szabályokat.
- Önállósága, önfegyelme, kitartása, feladattudata, szabálytudata, képessé teszifeladatok ellátására.
- Identitástudata kialakult.
- Tud magáról jól mondani.

Az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

Legyen hatékony az **anyanyelvi kompetenciák** fejlesztése, amelynek eredménye a gyermek életkorának megfelelő kommunikációs képesség.

Valósuljon meg **élmény és tapasztalatszerzés útján** a gyermek gondolkodásának fejlesztése a megismerési folyamatok által a problémamegoldó gondolkodásig.

A gyermek tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelően fejlesztve az **egész életen át tartó tanulás** igényének és képességének megalapozása.

Feladat:

- **Érzékelés, észlelés** fejlesztése konkrét tapasztalatok és élmények által.
- A **megismerési igény** felkeltése és fenntartása, belsővé tétele a motiváció, tevékenység és sikerélmény biztosítása által, a hibajavítás lehetőségével.
- **Emlékezet fejlesztése** a konkrét, szemléltetéshez kötött-től az elvont, hosszú távú memóriáig, tevékenységek, tudástartalmak, beszédhelyzetek által.
- A **tudásvágy megalapozása**, az érdeklődés, kíváncsiság fejlesztése a spontán kíváncsiságon át a tudatos, belső motiváltság kialakulásáig.
- **Alkotó képzelet, fantázia, kreativitás** kiélésének biztosításával a tudás örömeinek megélése,

intellektuális érzelmek fejlesztése, az egész életen át tartótanulás megalapozása.

- A **figyelem fejlesztése** a spontán, önkéntelen folyamatból a tudatos, koncentrált, szándékos figyelmen keresztül, a feladattudat és a feladattartás kialakulásáig.
- **Gondolkodás fejlesztése** a csoportosítás, ok- okozati összefüggések felfedezésén át az ítéletalkotáson keresztül a problémamegoldó gondolkodásig, a reális világkép kialakulásáig.
- Adottságok alapján **készségek képességek fejlesztése** tevékenységek által, élmény és tapasztalatszerzés útján, tehetséggondozás, felzárkóztatás, egyéni fejlesztés megvalósítása.
- A beszédészlelés, **beszédértés fejlesztése, a beszédkedv támogatása** befogadó, nyitott környezetben, pozitív megerősítéssel.
- **Szókincs bővítés** képzetalkítással, nem verbális kommunikáció fejlesztése tapasztalatszerzés útján a beszédfigyelem kialakulásáig.
- Az **anyanyelv szeretetére** neveléssel a **nemzeti identitástudat** megalapozása.
- Az információs társadalom **digitális állampolgárát** célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekvés, az életkori sajátosságok megerősítése mellett.
- A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okainak azonosítása, **egyéni fejlődési terv** készítése, az eredmények mérése és értékelése.

Tehetséggondozás

Cél:

A „tehetség ígéreték”, kiemelkedő képességű gyermekek gondozása integráltcsoportban.

Feladat:

- Integráló **tehetséggondozás**, mely a „tehetségígéreték” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul.
- **Műhelyfoglalkozások** vezetése (elmélyítés, dúsítás), mely a „tehetségígéreték” speciális érdeklődésére épít

Tartalma:

- Egészséges életmód alakítása
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés
- Játék
- Munka
- Tanulás
- Külső világ tevékeny megismerése
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Mozgás
- Rajzolás, mintázás, kézi munka
- Egyéb spontán tevékenységek

Óvodánkban délutáni foglalkozás keretében folyik a tehetséggondozás.

rajzolás ,mintázás kézimunka.

Pedagógus attitűd:

- Az életkori sajátosságok és egyéni érési ütem figyelembevételével az **önmagához mért optimális fejlődés** biztosítása.
- Az élmények, tapasztalatok, feltételek biztosításával azok kibontakozásának, továbbfejlődésének segítése.
- A gyermek **belső készítetésére, természetes kíváncsiságára, aktivitására épített**, tudatosan tervezett, szervezett fejlesztés.
- A gyermek által játékként, spontán tanulási folyamatként megélt személyiségfejlesztés - **egyéni és kiscsoportos tevékenységi formákban**.
- Próbálkozás, hibajavítás lehetőségének biztosításával a **kreativitás, a problémamegoldó képesség** fejlesztése, sikerélményhez juttatás.
- Ösztönzés, együttműködés.
- **Személyes minta-, és példaadással** a mintakövetés lehetőségének biztosítása.
- A kivárás, türelem, rávezetés, segítségadás, **pozitív megerősítés** alkalmazásával a kudarctűrő képesség fejlesztése.
- Pozitív megerősítéssel önbizalom növelése, önállóság segítése, döntésképeség erősítése.

- A siker egyéni- és közösségi szintű átélésével a **kooperatív tanulás** kialakulásának segítése.

Feltételrendszer:

Az óvodai élet teljes folyamata:

- Napirend: folyamatosság
- Heti rend: rugalmasság
- Személyiségfejlesztés: egyéni fejlesztési terv a diagnózis és terápiamegjelölésével
- Élménynyújtás: természetes közegben történő tapasztalatszerzés
- Gyűjtőmunka: természetes közegben történő tapasztalatszerzés
- Spontán és tervezett megfigyelések
- Az óvodai tevékenységekhez szükséges tárgyi feltételek

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Van olyan terület, tevékenység, amiben motiválható
- A megismerési folyamatok fejlettsége alapján van olyan terület, amihez kötődése, irányultsága kialakult.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, természeti, társadalmi, éskulturális környezetéről.
- Képes a gondolkodási műveletek alkalmazására.
- Lényeges jegyek alapján képes az általánosításra, ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Ki tudja fejezni érzelmeit, élményeit, képes mesélni, önálló történetet kitalálni.
- Képes figyelmesen, nyugodtan meghallgatni és megérteni mások mondanivalóját.
- Kialakul beszédfigyelme.

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGEI

A gyermeki tevékenység valamilyen belső szükséglet kielégítésének, külső követelmény teljesítésének valamint a képességek fejlesztésének eszköze, melynek keretét a **játék, munka és tanulás** adja.

Játék

Az emberek a csecsemőkoruktól a felnőtt korukig, életük végéig játszanak, vagy szurkolják végig egymás játékát. Szeretünk játszani, mert társaságban lehetünk, együtt izgulhatunk, nevethetünk és élhetünk át örömteli pillanatok. Ugyanezeket a pozitív érzelmeket élük át a gyerekek játék közben.

A játékban nemcsak észrevétlenül tanul a gyermek, hanem kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életében előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, csökkentheti belső feszültségeit, problémáit, és újraélheti kellemes élményeit.

A játék örömforrás számára, maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez neki örömet. Motivációja a tevékenység, melynek folyamata leköti érdeklődését.

„ A szabad játék a gyermek saját benyomásainak és a külvilágból jövő ingerek, élmények újragondolása, újra átélése. Enélkül a felgyülemlett feszültségek nem kerülnek feldolgozásra, amely agressziót szül. A játék az örömteli gyermekkor alappillére. ”

/ Vekerdi Tamás/

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás lehetőségeit.

Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játéktípusok jelentősége:

- *Gyakorlójáték* kialakulásában a gyerekek kísérletező kedvének van kiemelt jelentősége. A gyermeki képességek összes területén felfedezhető. Eközben bontakozik értelme, fejlődik beszédkészsége, figyelme, kezűgyessége, önállósága.
- *Konstruáló játék*, /építőjáték, barkácsolás/ az előző továbbfejlesztése, melyben már a produktumnak van kiemelt jelentősége.
- *Szerepjátékban* a különböző felvett szerepek útján a gyerek a beleérzés és az azonosulás segítségével új érzelmeket, szituációkat él át. A játék segít abban, hogy kipróbálhassa magát, saját reakcióit, komoly következmények nélkül.
- *Bábjáték* közben a gyermek azonosul a bábbal, a kívülállók nem őt látják, hanem a bábót. Eközben oldódnak gátlásai, elmondja vágyait, sérelmeit, szorongásait, élményeit, és azt ábrázolja, ami lenni szeretne.

- *Szabályjátékok* fontos elemei a kompetencia alapú óvodai nevelésnek. Növelik az akaraterőt, az önfegyelmet, csapatjátékban erősödnek a társas kapcsolatok. E körbe tartoznak a mozgásos- és népi játékok.

Cél:

- A szabad játék elsődlegességének és túlsúlyának biztosítása mellett a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet biztosítása.
- Váljon a játék a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.
- A játék során a valóság jobb megismerése a képességek és tulajdonságok alakításával a sajátos nevelési igényű gyermekek személyiségének komplex fejlesztése.

Feladat:

- Biztosítjuk a játékhoz megfelelő helyet, időt és az egyszerű gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokat, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket a különböző játékformákhoz.
- Kiegyensúlyozott, családias, biztonságot sugárzó légkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, az egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, multikulturális-, interkulturális szemlélettel.
- Olyan hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtése, melyek hatására a gyerekek spontán játéktevékenysége önmagától beindul.
- Szükség van a pedagógus által kezdeményezett játékra is. Mivel a kisgyerek első, valódi játszótársa a felnőtt / a szülő és az óvodapedagógus / utánozható mintát ad a játéktevékenységre. Mikor pedig az önálló játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, segítő, kezdeményező szerepe van, ha a játékfolyamat elakad.
- A gyermekek mozgásának, önállóságának, kitartásának fejlesztése, és a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Az értelmi képességek fejlesztése: a gyermekek a játék útján ismerkednek a világgal, tárgyakkal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezek hatásával.
- A játékeszközök közös készítésével a gyerekek bevonása a játék előkészítésének a folyamatába.

- Nemi identitás fejlődésének elősegítése, a tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbségek, tisztelete.
- Az eltérő korosztályok együtt játszását az óvodapedagógusok és a kisgyermek gondozó az adott helyzetet megítélve ne befolyásolják, de szükség szerint alakítsák.
- Az élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek biztosítása /kirándulások, látogatások/ és kihasználása a játék továbbfejlesztése érdekében.
- Az agresszív vagy negatív tartalmú játékról is azonos felfogásban szükséges gondolkodniuk a csoportban dolgozó kolléganőknek.
- A játék megfigyelése. Eközben képet kapunk a gyerekek ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességről, szociális, érzelmi és értelmi fejlettségének szintjéről.
- A játék keretein belül lehetőséget nyújtunk a sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő fejlettségi szintjét kihasználva a fejlődés biztosítására. Teret engedünk a személyiség egészének komplex fejlesztésére, támogatjuk a gyermekek beilleszkedését a befogadó csoport tagjai közé.

Kommunikációs képességek fejlesztése a játékon belül:

- A beszédkedv, a közlésvágy motiválása támogató biztonságot adó jelenléttel.
- Érdeklődés, komoly figyelem a gyermeki közlések iránt, készséges válaszadás a kérdéseikre, metakommunikációs jelek küldése, játszótársként nyelvi kifejezésminták adása
- A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel.
- Beszédalkalmakkal új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

- Az egyén fejlettségéhez igazodó eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, élmények és tapasztalatszerzés útján.

- A tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- A meglévő tudástartalmak alkalmazásával történő fejlesztés szeretetteljes, bizalmas légkörben.

A német nemzetiségi nevelés terén:

A játékeszközök megnevezésével, a különböző játéksituációk gyakori ismétlésével, bábozással, dramatizálással, nyelvi-, didaktikus és szabályjátékokkal a beszédképesség fejlesztésére, passzív és aktív szókincs gazdagítására.

Tartalma:

1.Gyakorló játék:

- Mozgást gyakorló játékok:
 - manipuláció
 - rakosgatás
 - téri tájékozódás
 - sajátos elgondolás alapján történő ismétléssel
- Játékszerek, eszközök rakosgatása, játék, különböző anyagokkal:
 - felfedezés
 - manipuláció
 - társakkal való kapcsolatfelvétel
- Hang-, és beszéd játékos gyakorlása
 - hanggal kísért ritmikus játékok
 - halandzsaszövegek, zörejek
 - monologizálás
 - metakommunikáció gyakorlása

2.Konstruktív játék:

- Manipuláció
 - ötletszerű
 - tudatos
- Kooperáció
 - tervezés
 - feladatok szétosztása

- szerepek vállalása
- problémahelyzetek megvitatása
- a következő lépés megbeszélése
- kreativitás fejlesztése
- egymás és saját munkájának megbecsülése
- a környezet esztétikájának megőrzése

3.Szerepjáték:

- Időbeni események, történések, cselekmények egymás alá rendezésével érzelmi feldolgozás és kioldás.
- Az ezekhez kapcsolódó tapasztalatok, élmények felelevenítése, megjelenítése.
- A témák bővülésén túl azok tartalmi gazdagodása.
- A szükséges eszközök és tevékenységformák megkeresése.
- Szabályalkotás.
- Szociális tanulás a szereptanulás által – viselkedésminták megjelenítése.
- Adott téma szubjektív tükrözése.
- Sokoldalú információszerzés, interakció felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek közötti kiszélesedése.
- Változatos témájú párbeszéd.

4.Szabályjáték:

- Szabályalkotás.
- Szabályok betartása, betartatása.
- Győztes és vesztes szerepének érzelmi megjelenése, feldolgozása.
- Csoportjátékkal az együttes élmény átélése.

5.Mozgásos játékok:

- Énekes, népi játékok.
- Fogócskák, bújócskák.
- Szembekötősdik.
- Labdajátékok.
- Kibontakozó versenyjátékok.

6.Értelemfejlesztő játékok:

- Érzékelést, észlelést, megfigyelőképességet, figyelmet, logikus és problémamegoldó gondolkodást, ismereteket, beszédkésztséget fejlesztő játékok.
- Egyéb tevékenység során a gyerekek által kialakított, beszabályozott, spontán játékok.

7.Bábjáték:

- Irodalmi, zenei művek képi megjelenítése síkban és térben.
- Kitalált történetek megjelenítése.
- Élmények tapasztalatok, hatások leképezése.
- Spontán szituációk.
- Gyermekcsoport játéka.
- Gyerek-gyerek játéka.
- Óvónő – báb – gyermek – csoport.

8.Dramatizálás, drámajáték:

- Irodalmi, zenei művek valamint kitalált történetek megjelenítése.
- Dramatikus játékok – természeti, társadalmi környezet megismerése
- Erkölcsi, esztétikai tartalmak közvetítése
- Történetek, folyamatok megláttatása, átélése

9.Barkácsolás:

- Kéz ügyesség, finommotorika, fantázia, kreativitás fejlesztése.
- Társas kapcsolatok fejlesztése az együttműködés és segítségnyújtás során.
- Az alkotás örömeinek, sikerélménynek átélése.
- Probléma meglátására és megoldására nevelés.

A játékvezetés elvei:

- A gyermek szabadon dönthet, hogy kivel játszik, milyen játékot, milyen eszközzel választ, hol és mennyi ideig tart a játéka.
- Csak annyi szabályt állítunk fel, amely segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását, a gyermekek ötleteinek szabad

áramlását, a másik gyermekmeghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását.

- A terek változtathatóságának, rugalmas átalakíthatóságának, átjárhatóságának biztosítása, inspirálása.
- Egy-egy játéktéma, elmélyült, több napon át történő támogatása.
- Minél hosszabb, játékra biztosított idő a teremben és a szabadban.

Pedagógus attitűd:

- Kellő időben adott segítség, megerősítés
- Ötletadás, bizalom
- Humor, tréfa
- Modell és mintaadás, együttműködés
- Játéktámogató magatartás, reflektív attitűd
- Tudatosan megengedő, elfogadó
- Pedagógiai optimizmus
- Mintaértékű kommunikáció
- Differenciált módszerek, multikulturális - interkulturális szemlélet

Feltételrendszer:

- A megfelelő játék eszközök beszerzése.
- Az elegendő játékidő biztosítása.
- A közös tapasztalatszerzés biztosítása.
- Alkotó kedvű, kreatív légkör.
- Belső terek tagolása, kuckósítás.
- Napirend: folyamatosság.
- Heti rend: rugalmasság.
- Szerepjátékhoz szükséges kellékek.
- Gyakorló játékhoz szükséges építő játékok, több fajta.
- Félkész játékok.
- Értelem és képességfejlesztő játékok.

- Kreativitást segítő játékeszközök.
- Sokféleképpen használható anyagok.
- Szerszámok a barkácsoláshoz.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Képes játéktevékenységét társaival összehangolni.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolását.
- Le tud mondani társai javára egy számára kedves játékeszközzel.
- Játékában elmélyült, kreatív, önálló, kezdeményező.
- Hosszantartóan, tartalmasan játszik.
- A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
- Egyszerű kiegészítő eszközöket önállóan készítenek, ezeket felhasználják játékukban.
- Játék közben olyan képességeik fejlődnek ki, melyek segítik később a gyerekek társadalomba való beilleszkedését.
- Képes önállóan és társakkal együttműködve, elmélyülten játszani.
- Megtervezi, megszervezi tevékenységét, szabályokat alkot és alkalmaz.
- Alkalmazza a szituációnak adekvát nyelvi – kommunikációs formáit.

Munka

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység. A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel és az Őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információk birtokába, jutnak.

A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák, vagy a kerti munka tevékenykedést jelentsen az óvodában.

Cél:

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.
- Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési képességük.
- Érzelmi-akarat: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.
- Alapozódjon meg az önmagáért és másokért végzett munka erkölcsi értéke, pozitívkötődés kialakításával az önkéntességre és az önállóságra alapozva.

Feladat:

- Cselekvő tanulás során a munkajellegű aktív tevékenységek gyakorlása.
- Mindenfajta munkában és minden korcsoportban az önálló munkavégzés lehetőségének megteremtése.
- Igyekszünk elérni, hogy minden gyermek a képességeinek megfelelő munkafeladatot kapja.
- A nyugodt és kiegyensúlyozott munkához szükséges légkör megteremtése.
- A gyerekek érezzék, hogy munkájukat igénylik és számon tartják.
- A gyermekek mindig saját magukhoz mérten, fejlesztő értékelésben részesüljenek.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének elismerése, megóvása.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységeken belül:

- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (cselekvésre szólítás, udvarias megszólítás, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása.

- A munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, művelet megszervezése, mondatba foglalása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A napos önállóan előveszi és kiosztja az étkezéshez szükséges eszközöket, és azokat esztétikusan elrendezi az asztalon. Étkezés után a levestányért elviszi a megfelelő helyre mosogatáshoz.
- Játékelrakás után, ha szükséges, eligazítja, esztétikusan elhelyezi a tárgyakat.
- Figyelemmel kíséri, hogy a játékok a tárolóban a helyükre kerülnek-e.
- A foglalkozásokhoz, barkácsoláshoz szükséges eszközök kiosztásában önállóan vesz részt. Az eszközöket a megjelölt helyre viszi.
- Részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében, az átrendezésre vonatkozó megbeszélésen ötletet ad az óvónőnek. Önállóan képes a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására, virágot hoz a vázába stb.
- Vigyáz a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszi az elejtett papírdarabot, helyére teszi a kint felejtett eszközöket.
- Ünnepekre ajándékot készít.
- Minden olyan területen segít, ahol erre szükség van.
- Folyamatos feladata az udvar rendezése. Közreműködik a falevelek összegereblyezésében, az udvari járdák tisztántartásában.
- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- Aktívan részt vesz az ágyazásban.
- Munka jellegű tevékenységeket önként vállal.
- A munkavégzéshez szükséges eszközök használatát ismeri.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

Az elfogadás és önismeret alakulásának segítségével, a sikerélmény biztosításával, pozitív megerősítéssel az önbizalom, az önállósodás és együttműködés fejlesztése.

A német nemzetiségi nevelés terén:

Gyakori nemzetiségi beszédhelyzet teremtetésével, dicsérettel, pozitív megerősítéssel szokincsbővítés, a munkához való pozitív kötődés megalapozása.

Tartalma:

- Öltözködés, önmaga és a környezet esztétikájának megőrzése.
- Mosdózás, önmaga és a környezet esztétikájának megőrzése.
- Étkezés, naposi munka, önkiszolgálás.
- Pihenés, ágyazás, teremrendezés.
- Egészségvédelem, gyümölcs, zöldségnappal kapcsolatos feladatok.
- Udvari élettel kapcsolatos feladatok.
- Játékhoz kapcsolódó feladatok, teremrendezés, játékeszközök elrakása, játéksarkokhoz kapcsolódó feladatok.
- Spontán feladatok, alkalmyszerű megbízatások.

Pedagógus attitűd:

- Tudatosság, rendszeresség, folyamatosság.
- Fokozatosság – a felelősségi körök és feladattartalmak fejlettség szerintigazdagításával.
- Következetesség, bizalom.
- Személyes példaadás, bemutatás.
- Pontos, érthető, konkrét körülírás, magyarázat.
- Kérés, segítség.
- Pozitívumokra támaszkodás.
- Dicséret, pozitív megerősítés.
- Jutalomként történő megbízás.
- Egyén és csoport előtti elismerés.

- Ok – okozati összefüggések megláttatása.
- Mindezzel az egyén és közösség számára való hasznosság tudatosítása.

Feltételrendszer:

- Idő
- Hely
- Lehetőség biztosítása
- A tevékenységekhez szükséges eszközök
- Spontán –, és egyéni megbízatások

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Tudatában van az önmagáért és a közösségért végzett munkafontosságának.
- A rábízott feladatokat önállóan végzi.
- Szeret társaival együtt dolgozni.
- Szívesen segít társainak és a felnőtteknek.
- Önállóan végzi a saját személyével kapcsolatos feladatokat.

Tanulás

(A tevékenységekben megvalósuló tanulás)

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretben valósul meg.

A tanulási tevékenység szervezése során figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait, a fejlettségi szintjét és ehhez igazítjuk a differenciált fejlesztést.

Cél:

- A tevékenységekben megvalósuló tanulás által a gyermekek kompetenciáinak alakítása, fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.
- A kisgyermekkor tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés és maga a cselekvés.

Feladat:

- A tanulást támogató környezet megteremtése, mely során a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire építünk.
- Buzdítással növeljük a gyermek önbizalmát, a differenciált értékeléssel elősegítjük önértékelésének fejlődését.
- Olyan pedagógiai attitűddel dolgozunk, amely a gyermeki tevékenységekben biztosítja a felfedezés lehetőségét, annak örömeit.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Bármilyen probléma illetve részképesség- lemaradás vagy tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek.
- A kiemelkedő képességű gyermekek felismerése és fejlesztése.
- A tanulás lehetséges formáit a **cselekvéses tanulással bővítjük** és a **feladatmegoldással az általunk kezdeményezett foglalkozással pedig szűkítjük.**
- A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.
- Különös figyelemmel tervezzük a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztését és felzárkóztatását. A meglévő ismeretek rögzítésével, alkalmazásával emlékezetfejlesztés; megváltozott körülmények közötti alkalmazásával **kompetenciafejlesztés.**
- Problémahelyzetek felkínálásával a **képzelet, a kreativitás és a problémamegoldó képesség** fejlesztése.
- A spontán érdeklődésre alapozva, a motiváltság fenntartásával a **szándékos figyelem** fejlesztése.

- A meglévő ismeretek rendszerezésével, az elvont gondolkodás fejlesztésével az **élethosszig tartó tanulás előkészítése**.
- Problémahelyzetek által gondolkodási műveletek szóbeli leképezésének segítése, kooperációs helyzetekkel verbális és nem verbális kifejezőkészség fejlesztése, udvariassági formák beépülésének formálása.

A különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

- **Tehetséggondozás:** az egyéni képességek kibontakoztatásának lehetősége a szabad választás, a differenciált feladatadás, a feltétel nélküli odafordulás és versenyhelyzetek biztosításával.
- Az érdeklődés felkeltésével, az utánpótlási készségre alapozva, tevékenykedtetés által, pozitív megerősítéssel az önmagához és a társakhoz való pozitív viszonyalakítása.

A német nemzetiségi nevelés terén:

- A természetes nemzetiségi nyelvhasználat a magyar nyelvű heti témához kapcsolódóan, értelmi-, anyanyelvi képességek fejlesztése.

Tartalma:

- Utánpótlási minta-, és modellkövetés magatartás-, és viselkedéstanulás.
- Spontán és tervezett játékos tapasztalatszerzés, megfigyelés, gyűjtőmunka.
- Gyakorlati probléma-, és feladatmegoldás.
- Alakítás módszerével történő személyiségfejlesztés az egész nap folyamán, az óvodai élet minden területén.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- Cselekvéses tanulás, felfedezés.

Pedagógus attitűd:

- Az **egyéni képességek**, érési ütem és tempó figyelembe vétele.
- Élmények, tapasztalatok, problémahelyzetek biztosítása.
- **Spontán érdeklődésre** és a gyermekek kezdeményezésére építés.
- A tévedés, próbálkozás és újrakezdés lehetőségének biztosítása.
- Kivárási türelem, rávezetés, feltétel nélküli odafordulás.

- **Minta- és példaadás.**
 - **Pozitív megerősítés, pozitívumokra támaszkodás, sikerélmény biztosítása.**
 - Az óvodapedagógus tervezési feladatait megelőzi az **anyaggyűjtés.**
 - (Anyag- gyűjtés alatt a konkrét ötleteket, az irodalmi alkotások válogatását, megújítását, a dalanyag összeállítását, a lehetséges tevékenységekösszegyűjtését és a szükséges szakmai anyagok és eszközök összeállítását értjük. Az óvodapedagógusok által összeállított anyagot kiegészítik a **gyermekek ötletei.**)
 - Lényeges, hogy sokoldalúan, több nézőpontból és többféle megközelítéssel vizsgálódjunk, ill. vizsgálják meg az ismereteket a gyermekek. A nevelés és tanulás szervezését nem különítjük el.
 - A napi tervezésnél az ismeretanyag növelése helyett a **több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontból** való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Kevesebb ismeret átadását, de azt alaposan és tevékenykedtetés segítségével valósítjuk meg.
 - Az **óvodapedagógus kompetenciája**, hogy adott esetben a **kezdeményezett** tevékenységi formák **vagy kötött** foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani.
- Programunk biztosítja minden óvodapedagógus számára a pedagógiai szabadság érvényesítését.

Feltételrendszer:

Az óvodai élet teljes folyamata:

- Napirend: folyamatosság
- Heti rend: rugalmasság
- Tervezés
- Élménynyújtás: természetes közegben történő tapasztalatszerzés,tevékenykedés
- Gyűjtőmunka: természetes közegben történő tapasztalatszerzés
- Spontán és tervezett megfigyelés
- Az óvodai tevékenységekhez szükséges tárgyi feltételek biztosítása
- A probléma megoldását egyedül végzi, él a hibajavítás lehetőségével.
- Elemi összefüggések megfogalmazására képes.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Képes a meglévő ismeretek alkalmazására és új ismeretek megszerzésére, befogadására.
- Képes egyszerű problémahelyzetek felismerésére és megoldására.
- Tevékenységét a feladattudat, feladattartás jellemzi.
- A gyermek belső érése, a családi nevelés mellett, az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez a sikeres iskolai munkához az alábbi feltételek megléte szükséges:

Testi érettség

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosa irányítani képes.

Lelki érettség

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.

Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása, átvitele.

A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek

készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

Az egyéni cél, feladat, módszer, eszköz, idő, és értékelési mód nem az életkortól függ, hanem a gyerektől. Egyik gyermek tudása más, mint a másiké.

- Az egészségesen fejlődő gyermek:
- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni
- minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek)
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- elemi mennyiségi ismeretei vannak
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

Mozgás

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A mozgás a tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek számukra, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van. A mozgás a gyermek napi tevékenységében állandóan jelen van.

A testnevelés foglalkozások keretén belül tervszerűen, ugyanakkor egyénre szabottan jelenik meg a mozgásfejlesztés. Az óvodai életet úgy szervezzük meg, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit

szervezete és idegrendszere igényel. Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját magára vagy társára.

Az óvónő mintaadó magatartással járul hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához, és örömforrása legyen.

Cél:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése a mozgásban rejlő gazdag képességfejlesztési és nevelési lehetőség által.

Feladat:

- A gyermekek természetes mozgásának fejlesztése: a járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodási kooperáció képességének, fejlődésének elősegítése.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra valamennyi gyermek számára.
- A testi képességek fejlesztése: ügyesség, gyorsaság, testi erő, állóképesség, légző-és keringési rendszer, csont és izomrendszer.
- Folyamatos pozitív értékeléssel a mozgás szeretetének és igényének megtartása.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

- **Egyéni szinten:** A meglévő képességekre alapozva, saját mozgásképességének megismerésével testséma fejlesztés.

- **Közösségi szinten:** A társak mozgásképesége megismerésének segítségével a másság elfogadásának kialakítása.
- **Tehetséggondozás:** versenyhelyzetek megteremtésével, differenciált feladatadással, a speciális egyéni képességek kibontakoztatásának biztosításával.

A német nemzetiségi nevelés terén:

- A gyermekek szókincsének bővítése a nagymozgások, finommotorika, testséma, térorientáció területén.
- A különböző mozgásos tevékenységek során a nemzetiségi nyelv következetes használatával és a gyermekekkel együtt végzett mozgással a német nyelvű kifejezések és játékok, szabályok elsajátításának segítése.

Tartalma:

- Járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás, csúszás, mászás, gurulás, kúszás, bújás, stb. gyakorlatok
- Edzés
- Szabályjátékok
- Versenyjátékok
- Ritmikus gyakorlatok, tánc
- Alakzatok, térformák
- Spontán játékok
- Szervezett játékok
- Játékos utánozó mozgások
- Prevenció, korrekció gyakorlatok
- Mozgás változatos eszközökkel, módszerekkel
- Mindennapi testnevelés
- Heti 1 kötelező foglalkozás

Pedagógus attitűd:

- **Oldott légkör** biztosítása sikerélmény és **pozitív megerősítés** által, az érzelmek szabad áramlásával.
- A gyermek adottságainak, képességeinek figyelembevételével türelem éskivárás.
- Segítségadás, biztatás.
- **Személyes példaadás** az érzelmi-akarati tulajdonságokhoz kapcsolódó magatartásformák alakításához.
- A **játékosság** és a gyakorlás lehetőségének biztosítása.
- A **helyi adottságok**, környezeti és időjárás adta lehetőségek kihasználása.

Feltételrendszer:

- Pad, zsámoly
- Labdák, babzsák
- Tinikondi
- Bordásfal
- Kötél
- Magasugró lécz
- Karika
- Kendők, szalagok
- Egyensúly játékok
- Szivacs szőnyeg
- Hinta, csúszda, libikóka
- Tornafelszerelés: zsák, zokni, kényelmes nadrág, póló
- Átrendezett csoportszoba vagy tornaszoba

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgáson belül:

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulásának támogatása.

Helyi sajátosságaink, tárgyi felszereléseink:

Óvodánk udvarán megtalálhatóak lejtős mászókák, csúszdák, hinták.

Biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron a nagyobb mozgást igénylő játékok számára a megfelelő helyet, és

kihasználunk minden lehetőséget óvodán kívül is.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Nagymozgása összerendezett, testileg fejlett.
- Mozgáskoordinációja, finommotorikája, testsémája és kézdominanciája kialakult.
- Ismeri a szabályokat, adott helyzetben képes fegyelmezett viselkedésre.
- Ismeri a tevékenységekhez kapcsolódó szakszavakat.
- Játékos- és versenyhelyzetekben magatartása a feladatnak megfelelő (kitartás, akarat, tevékenységének önálló szervezése, kreativitás)
- Figyelme, gondolkodása, emlékezőképessége, ötletessége megfelelő szintű.

Vers, mese, dramatizálás, bábozás

A mese világképet ad, erkölcsi nevelőereje van. Képi formában megjeleníti a cselekményt, érzelmileg átélhetővé teszi az erkölcsi, etikai összefüggéseket.

Cél:

- A mindennapos (lehetőleg fejből) meséléssel segítjük gyermekeink biztonságérzetének, fantáziájának, beleélő képességének, szókincsének, és beszédkészségének fejlődését.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel megfelelő mintaadással a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- Irodalmi érdeklődés felkeltése megfelelő irodalmi élmények nyújtásával.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése, interkulturális nevelés.
- A gyermekirodalmi alkotások megszerettetése, a sajátos nevelési igényű gyermekek erkölcsi érzelmeinek fejlesztése.

Feladat:

- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő, változatos irodalmi anyag választása, melynek gerincét elsősorban a magyar népmese és mondókakincs adja, de fontos a kortárs és klasszikus irodalmi művek alkalmazása is (figyelembe véve a csoport összetételét).
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, saját mese, vers, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása.
- Minden nap legyen mesélés, mondókázás, mindezzel megalapozva az esztétikai, irodalmi fogékonyságot, anyanyelvünk és szülőföldünk szeretetére nevelést.
- Egy-egy mesét hosszabb ideig is mesélhetünk, ezzel elősegítve a mese mélyebb megismerését, a spontán dramatizálást, a memória, és a türelem fejlesztését.
- A meseválasztásnál igazodjunk a kompetencia alapú program témájához.
- Biztosítsunk lehetőségeinkhez képest változatos irodalmi élményeket (diafilmvetítés, könyvtárlátogatás, bábelőadások, színházlátogatás).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az irodalmi művek, versek, mondókák felhasználásával, mondogatással, ritmusuk által a személyes kapcsolat, mint a fejlesztés érzelmi alapjának kialakítása, mesehallgatással szabályokhoz, normákhoz való igazodás elsajátíttatása.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

- Az irodalmi élmények befogadásának és átélésének segítése, a hangulati és érzelmi elemek nem verbális megjelenítésének intenzív közvetítésével az **utánzó képesség fejlesztése**.
- Az esztétikai élmények közösségi szintű megélésébe való bevonással a nyelvi kultúra és értelmi képesség fejlesztése.

A német nemzetiségi nevelés terén:

- A gyermekek egyéni beszéd-sajátosságainak figyelembevételével, motiválással és pozitív megerősítéssel a nemzetiségi nyelv megismerésének, elsajátításának segítése.
- A nemzetiségi nyelvi kultúrából és a helyi gyűjtések, versek, mesék, mondókák és történetek megismerésével nemzeti identitástudat fejlesztése.

Tartalma:

- Népi mondókák, rigmusok
- A magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi
- Gyermekversek/népköltészet, irodalmi művek
- Mesék/népmesék, műmesék
- Reális történetek – elbeszélések, fabulák
- Spontán verselés, mesélés
- Nemzetközi népi, irodalmi művek

Pedagógus attitűd:

- Minden esetben művészi értékű, többségében **magyar irodalmi alkotások** bemutatása.
- **Népi hagyományok, mondák** ismerete, szeretete.
- A gyermek pszichikus jellemzőinek és fejlődési sajátosságainak megfelelő tartalmú irodalmi mű választása. **Emlékezetből** mutatja be, megőrizve szabad előadásban a műfaj legjellegzetesebb nyelvi és stilisztikus elemeit, jellegzetes kifejezéseit, szófordulatait, képszerű kifejezéseit, mondatait.
- Ez alól kivételt képez a gyermek által behozott könyv, illetve az elalvást megelőző mese.
- Bemutatáskor felkészülten alkalmazza a beszéd-, és előadástechnikai eszközöket, módszereket és a metakommunikáció változatos formáit.
- **A könyv szeretetének és tiszteletének kialakítása** személyes példaadással.
- Pozitív megerősítés, a próbálkozások támogatása.

Feltételrendszer:

- Az óvodai élet tervezett és spontán helyzetei
- Tervszerű, komplex, integratív (összevonható) tevékenységsorok
- Hely, idő biztosítása

Könyvek:

- Mesegyűjtemény
- Mesekönyv

- Leporelló
- Veres kötet
- Ismeretterjesztő könyvek
- Művészeti albumok, DVD- k: óvodai szinten
- Bábok, jelmezek, fejdíszek, díszletek
- Emlékeztetők
- Paraván
- Diavetítő, filmek, projektor, csoportonként 1 db laptop, vetítő vászon
- Mesesarok
- Meséléshez kapcsolódó rítus kialakítása

Anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mesén belül:

- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (meseprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, artikulációs gyakorlatok, a beszédszervek mozgásának fejlődését elősegítő játékok).

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mesét. Részt vesz a mesemondás feltételeinek kialakításában. Figyelmesen végighallgatja.
- Folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudja kötni. Van kedvelt mesehőse, a mese fordulatait beviszi a játékába.
- A meséről beszélget, szófordulatait mindennapi beszédében alkalmazza, udvariassági kifejezéseket használ.
- Bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolása kedvelt tevékenységei közé tartozik.
- Mesekönyveket önállóan nézeget. A játékában verset, mondókát az alkalomhoz illően mond.
- Önállóan kezeli a könyvespolc könyveit, vigyáz rájuk.
- Tud történetet kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.

- Néhány mesét, verset, mondókat képes emlékezetből felidézni.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

A vizuális tevékenység ugyanúgy alaptevékenysége a gyermeknek, mint a játék. Az ábrázoló tevékenység a környező világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé. A gyermeket az általa létrehozott dolgokhoz mindig erősebb érzelmi szálak fűzik, érzelmei pedig mélyebbé, pontosabbá, tartósabbá teszik emlékképeit. Ezért fontos, hogy sokféle tapasztalatot szerezzen környezetéről.

Cél:

- A gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.
- Az alkotó tevékenység megszerettetése és örömteli tevékenységgé alakítása a sajátos nevelési igényű gyermekekkel.

Feladat:

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosítunk a gyermekek számára.
- Sokrétű tevékenység során vizuális tapasztalatok, élmények nyújtása, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően.
- Az alkotó, alakító önkifejezés fejlődésének segítése a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával.
- Belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel.
- A gyermekek ábrázolásának ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- A gyermekek megismertetése a különböző anyagokkal, munkafogásokkal, technikákkal
- Az alkotás örömeinek, az önmegvalósítás lehetőségének biztosítása.

- Személyiségük formálása a népművészeti elemekkel való ismerkedés által.
- Az ábrázolás eszközeivel, megfelelő érzelmi hangulat, motiváltság megteremtésével lehetőséget biztosítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek saját belső világának megjelenítéséhez, esetleges szorongásaik kivetítéséhez, oldásához.
- Újrahasznosított alapanyagok használatával elősegítjük a környezettudatos nevelést, fejlesszük a gyerekek kreativitását, fantáziáját, alakítjuk értékrendjüket.

Különböző anyagok, technikák eszközök megismerésével:

- Térbeli összefüggés érzékelésének alakítása az érzékelés fejlesztésével.
- Szín,- formavilág, képi gondolkodás gazdagítása.
- Képi, plasztikai konstruáló képesség kibontakoztatása
- Kéz differenciált mozgásának fejlesztése, finommotorika alakítása.
- Szem – kéz konvergenciájának, összehangolt működésének fejlesztése.
- A kitartás és monotónia tűrés fejlesztése az újrakezdés lehetőségének biztosításával, feladattudat alakítása.
- A méretlátás, a valós tér-, és arányrendszer alakításának segítségével az elvontgondolkodás fejlesztése, világkép formálása.

Egyéb művészeti ágak integrálásával, komplex esztétikai élménymegtapasztalása által a világra való nyitottság megalapozása.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

- Az egyéni érés és eltérő sajátosságok figyelembevétele az öndifferenciálással, a siker átélésével, az **önbizalom erősítése**, önmegvalósítás lehetőségének biztosítása, önismeret fejlesztése.

A német nemzetiségi nevelés terén:

- A különféle ábrázolási technikák, anyagok, eszközök, színek és tevékenységek adta lehetőségek által a nemzetiségi nyelv gyakorlása, a passzív másodnyelvi szókincs bővítése.
- Agyagozás, szövés, fonás folyamán a népi motívumok és régi kismesterségek bemutatása, a helyi német nemzetiség hagyományainak megismertetése.

Tartalma:

Spontán és tervezett, szervezett tevékenységek:

- Rajzolás – firka
- Festés, színkeverés
- Gyurmázás, agyagozás, mintázás, plakett
- Ragasztás
- Barkácsolás
- Monotíпия
- Nyomatok, dúcok
- Vágás
- Tépés, darabolás
- Sodrás
- Vegyes technikák
- Varrás Szövés, fonás, fűzés
- Kollázs, montázs
- Képalakítás
- Dísztés
- Műalkotások
- Építés
- Hajtogatás

Pedagógus attitűd:

- Esztétikai fogékonyság és nyitottság
- Élmények, eszközök, anyagok biztosítása
- Technikák ismertetése
- Személyes példaadás, mintakövetés
- Ösztönzés, dicséret
- Pozitív megerősítés
- Tehetségek kibontakoztatása
- A gyerek ötleteinek tiszteletben tartása

- Ötletadás, segítségadás a gyermek ötletére alapozva
- Vizuális problémahelyzetek teremtése
- A választás, az újrakezdés és javíthatóság lehetőségének biztosítása
- Változatos módszerek alkalmazása (magyarázat, szemléltetés, bemutatás, bemutattatás, cselekedtetés)
- Konkrét és érthető szavakkal történő magyarázat
- Gyermek munkáinak megbecsülése (kifüggesztés, tárolás)
- Baleset-, és egészségvédelem

Feltételrendszer:

Hely:

- a munkák kifüggesztésére, tárolására
- ábrázolós sarok kialakítása, biztosítása

Idő: a nap bármely szakában

Eszközök:

- ceruza - háromoldalú vastag, vékony
- zsírkréta - vastag, vékony
- festék - tempera, vízfesték, ujjfesték
- terítő, vizes edény, ecset, ecsettörlő
- gyurma, mintázó tábla, forma, gipsz
- ragasztó, hurkapálca, tapéta
- fonal, textíliák, szivacs
- rajzlap, színes- és krepp papír, celofán
- tű, olló, gombok, gyöngyök, szövőkeret
- dobozok
- üveglap
- termések
- egyéb eszközök

Anyanyelvi nevelés feladatai a rajzolás, mintázás, kézimunkán belül:

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése:

- kérés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata,
- aktív és passzív szókincs bővítése,
- az ábrázoltak szóbeli elmondása,
- eszközök, anyagok megnevezése stb.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Ceruzafogása biztos.
- Ismeri a technikákat, eszközöket, anyagokat, azok használatát.
- Képes tárgy- és képalakításra.
- Felismeri a fő színeket.
- Alkalmazza a tevékenységhez kapcsolódó szokásokat, szabályokat, kommunikációs formákat.
- Kialakul benne az esztétikai élmény iránti igény, a szép meglátásánakképessége.
- Finommotorikája fejlett.
- A helyes eszközfogást készségszinten alkalmazza.
- Formaábrázolása változatos, arányok, mozgás és térbeliség létrehozására képes.
- Emberábrázolása részletező, mozgásábrázolással próbálkozik.
- Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, örömmel kezdeményez ábrázoló tevékenységet.
- A rendelkezésére álló tér alakításában ötletes, célszerű.
- A tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában van, főbb formai jellemzőket képes megnevezni.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Színhasználata gazdag, vannak kedvenc színei.

- Tárgydíszítésben önálló, az ábrázolás technikákat alkalmazza.
- Tevékenységében kitartó, egymás munkáit értékeli.
- Fejlettségi szintje a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Az ábrázoló tevékenység során a balról jobbra haladás irányát alkalmazza. Saját és egymás alkotásainak megbecsülésével, véleményezésével a kölcsönös tisztelet, elfogadás megalapozása, fejlesztése, erősítése.
- Saját és egymás munkájának, önmagának és környezete esztétikájának megőrzésével az érzelmi kötődések alakítása.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az énekes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.

Cél:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.
- Az énekes- és dalos játékok játszása során gyarapodjanak a sajátos nevelési igényű gyermekek ismeretei, fejlődjön testsémájuk, térbeli tájékozódásuk.

Feladat:

- Zenei készségek, képességek terén:
 - metrum érzék
 - ritmusérzék: ritmus, szünetek helye,
 - ütemhangsúly: kettes lüktetés, tempó, motívumhangsúly, sorhangsúly
 - dinamikai érzés
 - hangmagasság-dallamérzék, hangszínérzék
 - belső hallás-intonációs készség, hangképzés
 - zenei memória
 - zenei improvizációs készség
 - érzelmek, hangulatok kifejezése a zenében
- Az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal a gyermekek zenei képességének (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakítása.
- Zene hallgatására nevelés elsősorban élő zenével.
- Zenehallgatási anyag választásánál figyelembe vesszük a nemzeti etnikai kisebbségek és a migráns gyermekek hovatartozását is.
- Ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal, énekes játékokkal örömet nyújtunk a gyermekeknek, ezáltal felkeltve zenei érdeklődésüket, formáljuk ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- A zenei nevelésnek az óvodai élet egészét át kell hatnia. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékok játszására. A zenei neveléssel megvalósítható képességfejlesztésnél előbbre való, hogy a gyerekek örömmel érzelemgazdasággal, lehetőleg tisztán énekeljenek. A gyermek a zenei anyanyelv alapozása során szoros kapcsolatba kerül az anyanyelv kifejező gyakorlásával.
- Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészi és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek pszichikus funkcióinak, testi képességeinek, szociális kapcsolataiknak, érzelmeiknek fejlesztése az ének, a ritmus, a mozgás segítségével.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

Élmények biztosításával az érdeklődés felkeltése, a zenei tevékenységörömeinek közös megélésével a belső motiváltság elérése.

A német nemzetiségi nevelés terén:

- A német nemzetiség zenéjének, sajátosságainak megismertetése, német tánc oktatása, nyelv használat (zenei hangsúlyok, mozgásformák, speciálismozgások).
- Zenei képességfejlesztés a fogalom párok, a hangszínek, hangszerek megnevezésével, szókincsbővítéssel, a német nemzetiség dalainak, énekes játékaival, a táncművelés egyszerűbb motívumainak megismertetésével.

Tartalma:

- Mondókák
- Kiszámolók, kiolvasók
- Lovagoltatók, höcögtető, - göcögtető
- Népi gyermekjátékok
- Népdalok, műdalok, alkalmi dalok
- Kánonok és többszólamú művek
- Klasszikus művek részletei
- Térformák, mozgásformák, tánc
- Hangkészlet szerint: 5 fokú (pentaton) félhang nélküli lefutó dallamok
- Hallás és ritmusfejlesztő játékok
- Hangszerek
- Hangszépítő gyakorlatok
- Zörejek, hangok
- Ünnepek alkalmával instrumentális, művészi értéket képviselő zene
- Zenehallgatási darabok
- Tervezett és spontán éneklések, helyzetek

Pedagógus attitűd:

- A gyermek képességeinek, a csoport adottságainak és az alkalomnak megfelelő zenei anyag kiválasztása.
- Egyéni képességek kibontakoztatása.
- Személyes példamutatás.
- Türelem, kivárás.
- Pozitív megerősítés.
- Változatos tevékenységek és módszerek alkalmazása.
- Személyes testi kontaktus igényének felismerése és kielégítése.
- Az igényes zene napi folyamatba beépülésének biztosítása.
- A gyermeki zenei kezdeményezés elfogadása.
- Próbálgatás, ösztönzés, elismerés, dicséret.

Feltételrendszer:

- Hely, idő, levegő biztosítása az egész nap folyamán.
- Hangszerek (dob, cintányér, triangulum).
- Egyéb ritmus és zenei eszközök.
- Fejdíszek, jelmezek, bábok.
- Hangvilla.
- Emlékeztetők (vers- mondóka- ének).
- Audio eszközök.
- CD- k.

Anyanyelvi nevelés feladatai az ének, zene, énekes játékon belül:

- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.
- Beszéd és zenei hallás fejlesztése.
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, szókincsbővítés.

Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes).

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A gyermek önként, szívesen énekel.
- Egyszerű dallammotívumokat visszaénekel. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazza. Halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempó érzékeltetését, felelgetős játékot, magas-mélyéneklés közötti különbséget képes érzékeltetni.
- Természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képes.
- Körjátékot szép testtartással játszik. Egyszerű táncos mozgások elemeit ismeri (dobbantás, koppantás, páros forgás, kilépés stb.), alkalmazza.
- Térformák kialakítására képes.
- Dalokhoz egyszerű mozgást kitalál. Figyelmesen hallgatja az előzenét, népdalokat, műdalokat.
- Örömet jelent számára a zene.
- Egyenletes lüktetést érzi és érzékelteti, megkülönbözteti a dal ritmusától.

Mindkettőt tudja mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni. Alkalmazza a tevékenységhez adekvát viselkedési-, és kommunikációsformákat.

A külső világ tevékeny megismerése

„A környező világ iránti érdeklődés velünk születik. Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk. Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idő múlásával, vagy az élet megpróbáltatásai közepette kihűl, de vannak olyan szerencsések, akiket életük végéig hevít.”

(Gerard Durel)

Cél:

- A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek emberi, természeti és tárgyi környezetéhez fűződő kapcsolatának alakítása, fejlesztése.

Feladat:

- Minél több játékos tapasztalatszerzés (mozgásos, érzékszervi) lehetőleg természetes körülmények között, az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten.
- Megismertetjük a gyermekekkel a szűkebb (természeti, emberi, társadalmi) környezetüket.
- A szülőföld, a hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, közvetítő tapasztalatszerzések biztosítása.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, illetve a hulladékkezelés, szelektálás.
- Megtanítjuk és gyakoroltatjuk az elemi közlekedési szabályokat, megismertetjük a gyermekeket a közlekedési eszközökkel.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek saját személyéből kiindulva, meglévő tapasztalataikat, pszichikus sajátosságait figyelembe véve olyan irányú tapasztalatok szereztetése, melyet a mindennapi életben, a gyakorlatban felhasználhatnak.

Környezetvédelem –környezettudatos magatartás:

- A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, megóvásán alapul, ehhez szükséges a természethez való pozitív érzelmi viszony, mely magába foglalja a tiszteletet mind a természeti, mind a társadalmi környezet iránt.
- A környezetalakítással és a munkatevékenységgel szorosan összekapcsolódik.

- Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról, ne rongálják, ne pusztítsák azt.
- Tudják és tartásukban, hogy minden élőlénynek joga van az élethez.
- A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos az óvoda minden dolgozója és a szülők mintaadó környezetvédő magatartása.
- A környezetvédelem kiterjed az idősek tiszteletére, a kisebbek, gyengébbek védelmére, a felnőttek munkájának megbecsülésére. Ez a környezetvédő magatartás kialakulásának feltétele.
- Nevelőmunkánk során különös hangsúlyt fektetünk a gyermekek életkori szintjének megfelelő környezetvédelmi feladatok megvalósítására. Növényeket gondozunk, telepítünk; télen etetjük a madarakat; udvarunk, a park, a játszótér, az erdő tisztaságát védjük; nem folytatjuk indokolatlanul a vízcsapokat, óvjuk állóvizeinket stb. Lakóhelyünk negatív jelenségeire és a változás szükségességére is ráirányítjuk figyelmüket.

Kísérletezés:

- A gyerekek természetes kíváncsiságára építve tervezzünk kísérleteket, életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően.
- A megfelelő eszközök biztosítása mellett kísérletezzünk a gyerekekkel az évszakhoz, ill. a kompetencia alapú programcsomag által kínált témákhoz igazodva.

Helyi sajátosságok, eszközkészlet:

- Igyekszünk kihasználni a falusi környezet adta lehetőségeket (gólyafészek, horgásztó, baromfiudvar, konyhakert, szőlőskert, gyümölcsös), séták, látogatások, megfigyelések alkalmával.

Különleges bánásmódot igénylő gyermeknél:

A beszédértés fejlesztésével a meglévő **tudástartalmak bővítése**, új ismeretek nyújtása élmény és tapasztalatszerzés útján, sikerélmény biztosításával, önbizalom növelése, önállóság segítése, döntésképeség erősítése.

A német nemzetiségi nevelés terén:

A témakörök és a matematikai tartalmak feldolgozása során a nemzetiségi nyelvi fejlesztés lehetőségeinek biztosítása a kétnyelvű megnevezéssel.

A nemzetiségi szokások, hagyományok és kultúra megismertetésével a szülőföldhöz fűződő pozitív viszony erősítése, tárgyi emlékek gyűjtése, a szülők, nagyszülők bevonásával, a német nemzetiségi népviselet ünnepeinken, rendezvényeinken történő viselésével.

A nemzetiségi nyelv használatának segítése tárgyak számlálásnál, összehasonlításoknál, válogatásoknál, pozitív megerősítéssel.

Tartalma:

Természeti- és társadalmi környezet:

- Test- testséma
- Család, lakóhely, munka
- Óvoda és környéke
- Közlekedés
- Ünnepek, szokások, hagyományok
- Állatok, növények
- Természeti jelenségek
- Környezetvédelem
- Gyűjtőmunka
- Spontán és tervezett megfigyelések
- Kísérletek, egyéb tevékenységek

Matematika

- Halmazokkal történő műveletek: szín, forma, helyzet, stb.
- Becslés, párosítás
- Több, kevesebb, ugyanannyi
- Rész- egész
- Ellentétpárok
- Határozószók, relációk
- Számfogalom, - tő -, és sorszámnevek, határozatlan számnevek

- Geometriai fogalmak
- Mennyiségek
- Ok-okozati összefüggések
- Ítéletek
- Logikai sorrendek, sorozatok
- Problémahelyzetek létrehozása, felismerése, megoldása

Pedagógus attitűd:

- Ösztönzés, együttműködés.
- **Személyes minta-, és példaadással** a mintakövetés lehetőségének biztosítása.
- A kivárás, türelem, rávezetés, segítségadás, pozitív megerősítés alkalmazásával a **kudarctűrő képesség** fejlesztése.
- Az **életkori sajátosságok** és **egyéni érési ütem** figyelembevételével az önmagához mért optimális fejlődés biztosítása
- Az **élmények, tapasztalatok** feltételek biztosításával azok kibontakozásának, továbbfejlődésének segítése.
- A gyermek belső készítésére, természetes kíváncsiságára, aktivitására épített, **tudatosan tervezett, szervezett fejlesztés.**
- A gyermek által játékként, spontán tanulási folyamatként megélt személyiségfejlesztés, - a projektpedagógia módszerével, egyéni és kiscsoportos tevékenységi formákban

Feltételrendszer:

- A gyermekek szükségleteit figyelembe vevő rugalmas napirend
- Természetsarok - termések, termények, levelek, ágak, természet „kincsei”, növények, ültetvények, hajtványok, dugványok, befőttek, stb
- Táblák: évszak, időjárás, napszak, hét napjai, hónapok, jelek
- Ismeretterjesztő könyvek, táblók, albumok
- Kerti szerszámok, kiskert
- Kuckósítás

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Ismeri nevét, szülei nevét, foglalkozását, lakásuk címét.
- A testrészeket megnevezi, igényes teste tisztaságára.
- Tájékozódik a térben, dominanciája kialakult.
- Megismeri az elemi közlekedési szabályokat, és gyakorolja azok betartását. Ismeri a közlekedési eszközöket, járműveket, tudja, hogy azok az emberek munkáját segítik, könnyítik.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetükben levő intézmények nevét, rendeltetését.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellemző tulajdonságaikat, képes összehasonlításukra.
- Ismeri a növény fogalmát, annak tartalmát, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudja, hogy a növényeket gondozni, óvni kell, ismer néhány ezzel kapcsolatos munkát. (szántás, vetés, aratás).
- Ismeri és megnevezi a környezetükben élő állatokat, azok gondozását és védelmét, tudja csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.
- Ismernek néhány erdei vadállatot, költöző és nálunk telelő madarat, tudják, hogy óvásuk, védelmük milyen fontos.
- Ismerik, környeztük színeit, a színárnyalatokat. Képesek ismert tárgyak, jelenségek közt összehasonlításokat végezni külső jegyeik alapján, ill. rendeltetésük szerint.
- Ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait.

10. A FEJLŐDÉS (ÁLTALÁNOS) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Arra törekszünk, hogy az óvoda befejezésekor az egészségesen fejlődő gyermekek rendelkezzenek azokkal a képességekkel, kompetenciákkal, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy sikeresen beilleszkedjenek az új környezetbe, közösségbe.

Testileg fejlett, testi szükségleteinek kielégítését, mozgását szándékosan irányítani képes gyermeket kívánunk nevelni.

Fizikai tulajdonságok:

- Az óvodáskor végére a gyermek **egészséges, terhelhető**, huzamosabb ideig képes átlagos tempóban mozgásos feladatot végezni, nagymozgása rendezett, törekszik a pontos végrehajtásra.
- **Finommotorikája fejlett**, az eszközöket, ceruzát rendeltetésszerűen, többnyire a domináns oldalon használja.
- **Egyensúlyérzéke** kialakult, stabil.

Perszonalitás:

- Segítség nélkül, **önállóan**, alkalmanként felnőtt kontrollal végzi a tevékenységeket.
- Magabiztos, a **pozitív személyiségjegyek** mellett tisztában van a negatívumokkal is, de még nem képes minden alkalommal uralkodni rajtuk.
- Tud olyat mondani, amiben jó.
- Alkalmazkodik, törekszik az **együttműködésre**. Ismeri a **szabályokat**, látja a tetteivel való összefüggést, olykor vállalja a felelősséget.
- **Törekszik érzelmei kontrollálására**. Segítséggel képes túljutni a kudarcon, a siker további tevékenységre készíteti.
- Legtöbb testrészét biztonsággal megnevezi és a részletekre kitérően meg ismutatja.
- Tájékozódási pontok megadásával, kis segítséggel tevékenységében, időben és beszédében is alkalmazza az irányokat, ritkán téveszt.

Szociális képességek:

- **Szociálisan érett**, ismeri a viselkedés alapvető szabályait, képes kapcsolatteremtésre,

együttműködésre, alakulóban van önfegyelme, feladat-, és szabálytudata.

- Kapcsolatteremtésben együttműködő, elfogadó, társaival **nyitott**, van barátja, ismeri a viselkedési normákat, társaival rövid ideig együttműködik.
- Szerepvállalásban kompromisszumkereső, képes vezetésre, konfliktusait felnőtt segítséggel, esetenként önállóan oldja meg.
- Feladatvégzésben **jó megoldásokra törekvő**, kevés motivációra van szüksége.
- **Szabálytudata** kialakult, törekszik azok betartására, tisztában van a szabályokbe nem tartásának következményeivel, monotónia tűrése, munkatempója átlagos.

Anyanyelvi képességek fejlettsége:

- Képes konstruktív **kommunikációra**, érthetően, folyamatosan beszél.
- Beszéderőte jó, a közléseket megérti, felfogja, teljesíti. Spontán és szívesen beszél élményeiről. Mondatai összefüggőek. Beszéde függetlenedíkcselekedeteitől.
- Szókincse és beszédtempója átlagos.
- Képes figyelni a helyes ejtésre, **törekszik a helyes hangképzésre**. Szituációnak megfelelően képes szabályozni hangerejét.
- Érti és kezdi használni a **metakommunikációs** jeleket.
- Képes a felnőtt és a társ **rövid** mondandójának végighallgatására, a kivárára.

Érzelmi, akarati fejlettsége:

- **Lelkileg egészségesen fejlődik**, az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- **Feladattudata kialakulóban** van, megfelelő a feladatmegértése, feladattartása, kitartása, munkatempója, önállósága.
- **Érzelmi intelligenciája** folyamatosan fejlődik, cselekedeteit már nemmindig az érzelmek uralják.

Értelmi képességek fejlettsége:

- **Elemi ismeretekkel rendelkezik**, önmagáról, a természeti-, társadalmi és kulturális környezetéről, birtokában van a tanuláshoz szükséges képességeknek.
- Gyakori kérdéseivel egyre inkább meg akarja ismerni a környezetét, saját magát és képességeit.
- A rövidtávú memóriája képek, tevékenységek, beszélgetések hatására előhívódik. Élmények

hatására a hosszú távú emlékezet is működik.

- Szinte minden új dolog iránt **érdeklődik**, a tevékenységek aktív résztvevője.
- Maga is képes egyszerű történeteket elképzelni és alkotni, fantáziáját működteti. Játékában kezd tükröződni képzelete.
- Összehasonlításra képes, **figyelme tartós, koncentrált**. Külső zavaró ingerek kevésbé befolyásolják annak tartósságát.
- Gondolkodása szemléletes- képszerű. Ismert szempont szerint válogat, összerendez.
- A probléma megoldását egyedül végzi, él a hibajavítás lehetőségével.
- Elemi összefüggések megfogalmazására képes.

11. NÉMET NEMZETISÉGI NEVELÉS

Óvodábalépéskor minden szülő írásbeli nyilatkozatot tesz arról, hogy igényli-e gyermeke számára a német nemzetiségi nevelést. Az erre vonatkozó igények sok évre visszamenőleg 100%-osak, így valamennyi kisgyermek részt vesz a spontán és szervezett formában megvalósuló nemzetiségi óvodai nevelésben.

Spontán megjelenhet a napi tevékenységek során: pl. játék, munka, gondozás, mozgás, étkezés, stb. közben.

Szervezetten kezdeményezés formájában, ill. **önálló témaként**, vagy a magyar nyelven tervezett projekt tartalmához igazodva a játékos tanulási folyamatban.

Udvari játék, ill. a délutáni játékidő alatt is játszhatják, ismételhetik a kedvenc dalos játékokat, verselhetnek, mondókázhatnak, könyveket nézhetnek.

A napi- és heti rend kialakítása lehetőséget biztosít a helyi nevelési programunkban meghatározott célok és feladatok mellett az idegen nyelv fokozatos és folyamatos megismerésére, tanulására.

A nemzetiségi óvodapedagógusok feladata:

- A korai idegen nyelvi fejlesztést **tevékenységbe**, ill. **játékba ágyazottan** valósítsák meg.
- A nemzetiség nyelvének, szellemi és tárgyi kultúrájának, szokásainak, hagyományainak, ünnepeinek megismertetése, a kultúrkincs továbbörökítése.
- A nemzetiségi identitástudat kialakítása.

- A **pozitív légkör** megteremtése, az ösztönzés, bátorítás, dicséret.
- A helyes artikulációs bázis megalapozása.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- A hallás utáni értés fejlesztése.
- A gyermekek **utánzáson alapuló** nyelvelsajátításának biztosítása.
- A verselés, mesélés kezdeményezései alkalmával a lehetőség biztosítása arra, hogy a gyermekek elsajátíthassák a **helyes kiejtést**, a **tiszta beszédhallást** és a **nyelvtanilag helyes beszédet** a nemzetiség nyelvén.
- A nemzetiség nyelvéből vett **népdalokkal, körjátékokkal, gyermekdalokkal** a gyermekek szókincsének bővítése.
- A nemzetiségi **táncokból** vett egyszerű tánclépésekkel a tánc örömeinek felfedeztetése és hagyományápolás megvalósítása.
- **Mozgásos tevékenységek** során egyszerű vezényszavak, különböző kifejezések és mondatmodellek megértésének és elsajátításának elősegítése a nemzetiség nyelvén.
- A **külső világ tevékeny megismerése** folyamán a gyermekek megismertetése matematikai és környezeti neveléssel kapcsolatos fogalmakkal a nemzetiség nyelvén.
- Folyamatos **önképzés, továbbképzéseken** való részvétel.

A nemzetiségi nevelés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Pozitívan viszonyul a német nyelvhez, nemzetiségi kultúrához és a hagyományokhoz.
- Érti a nemzetiség nyelvén megfogalmazott egyszerűbb kifejezéseket.
- Játékában megjelenik a nemzetiségi nyelv használata.
- Ismer mondókákat, verseket, dalokat, körjátékokat német nyelven.
- Megnevez tárgyakat, dolgokat, eszközöket, formákat, színeket, állatokat, növényeket németül.
- Kommunikációs helyzetekben tud tájékozódni.
- Ismerkedik a helyi nemzetiségi szokásokkal, hagyományokkal és a tárgykultúra értékeivel, megtanulja azok tiszteletét és megbecsülését.
- Matematikai tevékenységekben számol németül

BOLDOGSÁGÓRÁK MAGYARORSZÁGON

a pozitív pszichológia módszereivel

A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás és az iskolás korosztály számára.

2016-ban az ELTE Pozitív Pszichológia Laboratóriuma Prof. Oláh Attila vezetésével tudományosan mérte a Boldogságóra program hatékonyságát. A gyerekek kérdőíveket töltöttek ki a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet, a kutatásvezetők és a pedagógusok együttműködésével, és immár hivatalos a végeredmény: Tudományosan bizonyított, hogy a Boldogságórák hozzájárulnak a gyermekek pozitív lelki fejlődéséhez és belső jóllétéhez.

A Boldogságórákat Magyarországon 2014 szeptemberében indította el a Jobb Veled a Világ Alapítvány szervezésében Bagdi Bella, az alapítvány elnöke.

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élmény gazdag feladatai, játéakai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”
Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Boldogságóra program fővédnöke

BOLDOGSÁGÓRA, AHOL MINDENKI KITŰNŐRE VIZSGÁZIK

Egyre több országban sikerrel alkalmazzák a Boldogságórákat, amelyeken a diákok csoportosan és egyénileg ismerik meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspirálják őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.

Magyarországon a Jobb Veled a Világ Alapítvány szervezésében a Boldogság Intézet szakmai csapata egy teljes programot kidolgozott ki a diákok boldogságra való tanítására. Számos vizsgálat bizonyítja, hogy a Boldogságórák csökkentik a gyerekek, a tanulók szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így nemcsak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, de az iskolában is jobban teljesítenek. A Boldogságórák tapasztalataiból születettek meg a

Boldogságóra kézikönyvek és munkafüzetek.

A BOLDOGSÁGÓRÁK CÉLJA

A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon az óvodáknak, iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.

A Boldogságórák bevezetése a mi óvodánkban:

2021. augusztusában óvodánk is csatlakozott a Boldogságóra programhoz, és 2018. szeptembertől már havonként új témakörökkel vezetjük be az óvodai életünkbe.

Minden hónapban másik csoport dolgozza fel az előre megkapott témakört, és hónap végén feltölti a Boldogságprogram oldalára.

Erre a programra minden évben pályázni kell majd, a 2021/2022-es nevelési évünkben a tapasztalatok alapján fog a nevelő testület dönteni, hogy folytatni kívánjuk-e a következő nevelési évben is a programot.

12. AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGVALÓSÍTÁSA

Cél:

- A diszkrimináció- és szegregációmentesség megvalósítása.
- A tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentése.
- Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése, a szociális hátrányok kompenzálása.

Feladat:

- A családsegítés, partnerközpontú működés.
- A gyermeki jogok érvényesítése, **mindenek felett álló érdekeik** képviselése.
- A hátrányos megkülönböztetés és elkülönítés minden formájának elutasítása.
- **Diszkriminációmentes**, befogadó, toleráns légkör biztosítása. Ennek kiterjesztése a többi óvodásra, ill. szülőre.
- A HH, HHH, SNI gyermekek nevelési-oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.
- A gyermekek **egyéni képességeihez** és **fejlődési tempójához** igazított pedagógiai módszerek alkalmazása.
- **Kapcsolattartás** a család- és gyermekvédelmi szervekkel, védőnővel.
- Valamennyi hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermek magas színvonalú nevelése-oktatása.
- Óvodába kerüléskor részletes **anamnézis** felvétele, folyamatos **fejlettségmérés**, megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás.
- Annak elérése, hogy minimálisra csökkenjen a hiányzás.
- Szakszerű, a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel **partnerre tenni a szülőt**.
- Változatos módszerek és foglalkoztatási formák alkalmazása, felzárkóztatás, kiemelkedő képességek gondozásának biztosítása.
- Az **inkluzív pedagógiai szemlélet** megvalósítása, a hátrányok csökkentése érdekében.
- A szakértői bizottság véleményében feltüntetett fejlesztés biztosítása.
- Az integrációt elősegítő (arányos) csoportalakítás lehetőségének megvizsgálása.

Más kultúrából érkező gyermekek befogadása, interkulturális nevelése

Cél:

- A nyelvismeret hiányából, a szocializációs-, kulturális- és vallási különbözőségekből eredő nehézségek leküzdése.
- Az érintett és a többségi szülők viszonyának alakítása; hogy az a tolerancián, az együttérzésen, az előítéletmentességen, diszkriminációmentességen alapuljon.

Feladat:

- A gyermek befogadásának gondos előkészítése.
- A gyermek, a **család megismerése** (kapcsolatfelvétel, anamnézis).
- A sikeres óvodai beilleszkedés **segítése**.
- Bizalom, kölcsönös elfogadás kialakítása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodó, egyéni képességekre épülő összehangolt fejlesztés.
- Beszédértési és kommunikációs **problémák leküzdése**.
- Érzelmi labilitás csökkentése.
- Együttműködésre, pontos feladatvégzésre ösztönzés.
- **Alkalmazkodás** alakítása a magyar óvoda szabályaihoz, szokásrendjéhez (öltözés, közös étkezések, naposság, délutáni pihenés)
- A gyermek magyar ételekkel való megismertetése, azok elfogadtatása.
- Élni a kulturális sokszínűség (interkulturalitás) lehetőségével.
- Óvodásaink más nemzetiségű gyermekekkel, kultúrákkal, nyelvekkel való korai ismerkedése.
- Az **interkulturális neveléssel** a gyermekek kulturális identitásának fejlesztése, ugyanakkor másoké elfogadtatása.
- A kulturális, nyelvi sokszínűség megtapasztaltatása.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló feladatok

Cél:

- Működjön a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet, érvényesüljön a hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozása.

- A hátránycsökkentés érdekében a **gyermekközpontú és családorientált** nevelés erősítése.
- Valósuljon meg óvodán kívüli szervezetekkel történő **együttműködés**, a gyermekek óvodába járásának, fejlesztésének támogatása.

Feladat:

- **A gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztés biztosítása játékos tevékenységek által.**
- Nevelőtestület együttműködése a hátrányból származó lemaradások csökkentése érdekében: **esetmegbeszélések, team-munka, hospitálás.**
- Integrációt elősegítő csoportalakítás.
- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés és részletes anamnézis készítése.
- Családlátogatás megszervezése igény szerint.
- A gyermekek megfigyelése, felmérése, a bevonódás elősegítése.
- Finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése.
- A figyelemkoncentráció, gondolkodási képességek fejlesztése.
- Fantáziafejlesztés.
- Egészségtudatos szemléletmód kialakítása.
- Egészséges táplálkozási szokások kialakítása.
- A mozgás megszerettetése.
- Az intézményes nevelésbe való **beilleszkedés elősegítése.**
- A szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítése.
- **Korszerű óvodapedagógiai módszerek** alkalmazása: differenciálás, egyéni fejlesztés, kooperatív technikák, drámapedagógia, projekt módszer.
- Szülőkkel való megújuló partneri kapcsolatok kialakítása.
- A szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása.
- A szociális ellátórendszerrel való együttműködés.
- Óvoda-iskola átmenet támogatása.

A szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítása

Személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel, **folyamatos kétoldalú kommunikáció** fenntartása.

- **Kölcsönös bizalom** megteremtése.

- **Közös célok** megvalósítása a gyermek harmonikus fejlődésének érdekében.
- A feladatok egységes értelmezése.
- Tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartása az otthoni- és szabadidős környezetben is.
- A családok elköteleződésének támogatása.
- A szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítése, a **szülői reziliencia (rugalmasság)** fejlesztése.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Rendszeres **tájékoztatás** a gyermekek fejlődéséről.
- Szülők részvételének szorgalmazása a nyílt napokon, rendezvényeken, a családok bevonása az intézmény életébe.
- Egyéni beszélgetések.
- A gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek megbeszélése.
- A család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése.
- A családhoz illesztett **segítségnyújtás** formáinak megkeresése, alkalmazása.
- A **családközpontú pedagógia** hangsúlyosabbá tétele.

Feltételrendszer:

- Kapcsolattartás a védőnővel, a család- és gyermekvédelmi szervekkel.
- Szociális segítővel való kapcsolatépítés.
- Anamnézis felvétele.
- Fejlettségi szint mérése.
- Családlátogatás igénye.
- Szülői igények vizsgálata, egyéni beszélgetések.
- Fejlesztési terv elkészítéshez segítségkérés a megfelelő szakemberektől: fejlesztő pedagógustól, logopédustól.

13. GYERMEKVÉDELEM

- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. Törvény rendelkezései az irányadóak.
- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tarása, védelme, erősítése, érvényre juttatása kiemelt szereppel bír!

A gyermeknek joga van:

- A nevelési és oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák. Óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőztetés, pihenőidő, étkezés, testmozgás).
- A gyermek emberi méltóságának és személyiségének tiszteletben tartása érdekében nem vethető alá embertelen, megalázó büntetésnek, testi fenyegetésnek, zaklatásnak, ide tartozik az étel erőltetése, a levegőztetés megvonása is. A gyereket közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerek joga, hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.
- Vallási vagy világnézeti, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, fogyatékosága, egészségi állapota nem sérthető.
- A gyerek nevelése és oktatása az intézmény pedagógiai programja alapján történik, mely szerint az ismeretek közlését, átadását tárgyilagosan és többoldalúan kell megvalósítani.
- Biztosítani kell a foglalkozásokon való részvételét.
- A gyerek cselekvési szabadságát, családi életéhez, magánéletéhez való jogát az óvoda nem korlátozhatja, de a gyerek ezen jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottainak egészségét, testi épségét. Nem akadályozhatja viselkedésével a többiek művelődéshez, fejlődéséhez való jogát.

- A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozójától csak a saját érdekében, törvényes, meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

A gyermeki jogok védelme: a gyermeki jogok védelmére köteles minden olyan természetes és jogi személy, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, a gyermek ügyeinek intézésével foglalkozik.

Szülői jogok és kötelességek:

- A szülő joga, hogy megismerje a nevelési, oktatási intézmény pedagógiai programját, intézményi minőségirányítási programját, szervezeti és működési szabályzatát, házirendjét, és tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. A házirend egy példányát a beiratkozáskor a szülőnek betekintés céljából át kell adni.
- Joga, hogy saját gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, a gyerek neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.
- Az intézmény vezetője és a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon.
- Kezdeményezheti szülői szervezet, óvodaszék létrehozását, s abban tevékenyen közreműködhet.
- A szülő kötelessége, hogy gondoskodjon a gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Biztosítsa gyermeke zavartalan és rendszeres óvodába járását hátrányos helyzetű gyermek esetén hároméves kortól, rendezett körülmények között élő gyermek esetén ötéves kortól.

A gyermek a Köznevelési törvény 1993. 24.§(3). bekezdése értelmében, abban az évben, amelyben betölti az ötödik életévét, a nevelési év kezdő napjától (szeptember 1.) óvodakötelessé válik, mely szerint napi négyórát köteles óvodai nevelésben részt venni.

A Nemzeti Köznevelési törvény (2011. évi CXCV. tv.) 2014. szeptember 1-től a 3 éves gyermekek számára kötelezővé teszi az óvodába járást.

Amennyiben a szülő a gyermeket másik óvodába kívánja elvinni, akkor az új óvoda igazolását meg kell kérni. A visszajelzés hiányában értesíteni kell az illetékes jegyzőt.

- Kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését, és a töle elvárható módon segítse a fejlődés folyamatát, valamint a gyerek közösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet szabályainak elsajátítását.
- Rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével, foglalkozó pedagógusokkal, és részükre az együttnevelés érdekében a szükséges tájékoztatást adja meg.
- Tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait.

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba.

Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, különös figyelemmel a sajátos nevelési igényű, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.

Intézményünkben egy gyermekvédelmi felelős (intézményvezető) koordinálja ezt a munkát.

Részt vesz a havi esetmegbeszéléseken, melyet a „Szivárvány” Szociális Szolgáltató Központ szociális munkatársa tart; a Központ vezetője, a háziorvos, a védőnő, a Bácsalmási Alapszolgáltatási Központ munkatársai, a körzeti megbízott és az általános iskola igazgatónőjének részvételével.

Nevelési intézményként közreműködünk a gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének megelőzésében, a hátrányok leküzdésében.

Cél:

- Évenként feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- Valósuljon meg a családok és a gyermekek eltérő szükségleteire tekintettel a gyermekvédelmi törvény alkalmazásával, a veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet, a halmozottan hátrányos helyzet felismerése, kezelése, a problémák lehetőség szerinti mérséklése, esetleg megszüntetése.
- A korai prevenció megvalósításával, az óvodai nevelés alapfeladatain keresztül, a családokkal együttműködve optimális feltételeket biztosítunk valamennyi, de különösen a HH, HHH és a veszélyeztetett gyermekek személyiségfejlődése, képességeik, tehetségük kiteljesedése számára.
- Legyen jellemző a nevelés légkörére a **segítőkészség, humánus és megértés.**
- Valósuljon meg a **bizalomra** épülő kapcsolat az óvoda és a család között.

Feladat:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Mindazon körülmények feltárása, amelyek a gyermekek testi-, szociális-, értelmi-, érzelmi-, erkölcsi fejlődését hátrányosan befolyásolják.
- Valamennyi 3.életévét betöltött gyermek felkutatása, rendszeres óvodába járásuk elérése.
- Hiányzások minimalizálása.
- Szülők tájékoztatása az anyagi és egyéb segítő szolgáltatásokról.
- Az óvoda **jelző szerepének** érvényesítése, amennyiben a gyermekek érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A nevelő hatások összehangolása a családdal.

- A gyermekek különböző területen mutatkozó képesség és szokásbeli lemaradásainak feltérképezése, fejlesztése, erősségeikre építve.
- A gyermekek családi hátterének, személyiségének, szükségleteinek pontos ismerete.
- Személyreszabott egyéni bánásmód érvényesítése a gyermekek szükségletei alapján.
- Családlátogatások, személyes megbeszélések gyakoriságának szükség szerinti növelése.
- Különös figyelem az intézménybe kerülő és nevelőszülőnél, illetve nevelőcsaládoknál elhelyezett gyermekekre.
- Rendellenesség jelzése a „Szivárvány” Szociális Szolgáltató Központ felé.
- Együttműködés a jelzőrendszer tagjaival.
- Együttműködés a szociális segítővel.

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus, kisgyermek nevelő feladata; nem csak a gyermekvédelmi felelősé!

Feltételrendszer:

- Optimális feltételek biztosítása
- Óvodai integráció
- Kapcsolattartás védőnővel, háziorvossal
- 2,5 éves gyermek felvétele az óvodába
- Rizikófaktorok és jelek felismerése

Felismerést segítő jelek:

- Külső jelek, jellegzetes sérülések.
- Testi-szellemi fejlődés elmaradása.
- Gyermek viselkedésének inadekvát módja (félénk, visszahúzódó v. éppenagresszív).
- Kifejezéstelen arc, üres tekintet, szemkontaktus hiánya.
- Feltűnően készséges, túlságosan alázatos, engedékeny viselkedés.
- Túlságosan éber, vibráló, agresszív, válogatás nélkül figyelmet követelő ún.acting out.
- A gyermek szokatlanul félénk, riadt, túlérzékeny a környezeti hatásokkal szemben.
- Bizalmatlan, különösen a közel állókkal szemben, fél a szülőktől.
- Különös félelem bizonyos személyektől, vagy bizonyos típusú emberektől,pl.: férfiak.
- Regresszív viselkedés (alacsonyabb életkori jellemzők visszatérése: pl. ujjszopás, ágybavizelés, stb.)

Hatékony gyermek-megismerési technikák alkalmazásával, különböző módszerekkel és eszközökkel – mint például *pedagógiai megfigyelés, dokumentumelemzés, interjútechnikák, kérdőíves eljárások, a gyermekek viselkedését meghatározó tényezők és közvetlen környezeti jellemzők előítélet-mentes megismerése* - végezzük munkánkat.

14. A KIEMELT FIGYELMET ÉRDEMLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Sajátos nevelési igényű gyermekek

Az intézmény alapító okiratában foglalt, a Fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő **sajátos nevelési igényű** gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk.

Gyermekeközösségünkbe csak olyan gyermekek integrálhatók, akik a többséggel együtt nevelhetők.

Cél:

- Harmonikus, nyugodt, szeretetteljes, biztonságot adó légkör és környezet biztosítása.
- Valósuljon meg az inkluzív pedagógiai szemlélet.
- A gyermekek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételével, az egyénisajátosságoknak megfelelő optimális fejlesztés.
- A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének fejlesztése.
- A társas kompetenciák esetében a tolerancia és az együttműködési képességfejlesztése.
- A különbözőségek figyelembevételével a sérülésből adódó hátrányok csökkentése.
- A kiemelt képességek gondozása.

Feladat:

- A gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése, kielégítése.
- Közös élményeken és tevékenységeken alapuló **pozitív érzelmi kapcsolatok** alakítása gyermek és felnőtt között.
- **Egyéni** differenciálás és fejlesztési lehetőségek biztosítása.
- A különleges bánásmód igényéből adódó feladatok végrehajtása, a nem, vagykevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztése, **kompenzációs lehetőségek** biztosítása.

- Konzultáció szakemberekkel.
- A gyermekek egyénre szabott **fejlesztési tervének** elkészítése szakemberek segítségével.
- **Speciális módszerek**, segédeszközök, fejlesztő játékok alkalmazása.
- **Szociális és erkölcsi érzelmek**, mint pl.: elfogadás, együttérzés, empátia, tolerancia, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség -megalapozása.
- Az óvoda és a szülők együttműködésének segítése.
- Olyan befogadó légkör kialakítása az intézményben, ill. a csoportokban, amely **kizárja** a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást, megfélemlítést, megalázást, **az emberi méltóság megsértését**.
- **Terhelhetőségük** figyelembe vétele a sérülés jellegének, súlyosságának megfelelően.
- A szükséges **személyi és tárgyi feltételek** biztosítása.
- Olyan pedagógiai környezet biztosítása, ahol **a különbözőség mindenkinek természetes**.

Együttműködés a szakemberekkel:

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, egy-egy probléma megoldásához alternatívákat keres.
- Egyéni fejlesztési tervet készít a szakértői véleményt figyelembe véve.
- Alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.
- Együttműködik a különböző szakemberekkel.
- A pedagógiai asszisztens és a dajka munkájának koordinálása.

A gyógypedagógus feladatai:

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését.
- Segítséget ad a fejlesztési terv elkészítéséhez.
- Tanácsot, segítséget ad az óvodapedagógusnak gyakorlati kérdésekben.
- Speciális módszerekkel ismerteti meg az óvodapedagógust.
- Segítséget ad speciális eszközök kiválasztásában.
- Az óvoda és a szülők együttműködésének segítése.

Beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Cél:

A gyermekek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételével, az egyénisajátosságoknak megfelelő **optimális fejlesztés**.

Feladat:

- Elegendő mozgás biztosítása.
- A szabályok, határok pontos megjelölése, betartatása.
- Egyszerű, rövid utasítások adása.
- Gyakori és azonnali **pozitív megerősítés** a viselkedésükben megjelenő pozitívelemek esetén.
- A pozitív területek erősítése.
- **Differenciálás, egyéni bánásmód** fokozott alkalmazása a szervezési feladatok, a feladatszervezés, az eszközök kiválasztása és az egyéni értékeléssorán.

Hátrányos helyzetű gyermekek

Cél:

- A hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni sajátosságaira alapozott, **esélyegyenlőséget** segítő támogatás megteremtése (esélyteremtés).
- A gyermeki személyiség kibontakoztatása .
- A **gyermeki jogok** tiszteletben tartása.
- Valósuljon meg a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése.

Feladat:

- **Szegregáció mentes** pedagógiai szemlélet alkalmazása.
- A család nevelési-, higiéniai szokásainak megismerése, közelítése az óvodaszokás- és normarendszeréhez.

- A **szülői szerep és felelősség** elsődlegességének kiemelése, erősítése agyermek egészséges személyiségfejlődése érdekében.
- Spontán tanulási, ismeretszerzési lehetőségek megteremtése, élmények, minták, tevékenységek által.
- Az egyéni különbségek, fejlettség figyelembe vételével **differenciált** nevelés, fejlesztés.
- Az egészséges személyiségfejlődés érdekében **a negatív hatásokfeldolgozásának segítése.**
- Tanulási képességek megalapozása, tanulási és egyéb **rész képesség zavarok** kezelése.
- A szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítése.
- **Integrációt elősegítő csoportalakítás** – a HHH gyermekek arányos elosztása csoportonként.
- **Gyermejkölési szolgáltatások** kezdeményezése, szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, rendezvények látogatásának biztosítása).

Kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése

A tehetséggondozás feladatait intézményünkben **saját csoportban, integráltan** valósítjuk meg.

Ennek dokumentálása „A gyermek fejlődésének nyomonkövetése” elnevezésű dokumentációban és az abban vezetett egyéni fejlesztési tervben jelenik meg.

Cél:

- A tehetséggondozás váljon a mindennapi nevelőmunka részévé.
- A tehetséggondozás középpontjában a gyermek teljes személyiségének komplex fejlesztése álljon.
- Ablakot nyitni a világra a tehetség ígéretei előtt.

Feladat:

- **Ingergazdag**, motiváló **környezet** kialakítása, ahol a gyermek egész naptevékenykedhet, játszhat, tapasztalatokat szerezhet.
- Az óvodapedagógus **az erősségeket** és a **gyengeséget** is ismerje fel.
- A tehetség-ígéretes gyermek erős oldalának támogatása és az esetleges gyengeterületek fejlesztése.
- Kíváncsiság fejlesztése, játékos, cselekvéses tanulási környezet biztosítása, motiváció fenntartása.

- Egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással, aképességek figyelembe vételével.
- **Komplex fejlesztés** megvalósítása a mindennapi játéktevékenység, ill. atevékenységbe ágyazott tanulás során.
- **A teljes gyermeki személyiség** fejlesztése.
- **Egyéni fejlesztési tervek** készítése szakember segítségével.
- **Együttműködés** a családdal, rendszeres tájékoztatás.

15. A PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS

A tervezés és a csoportnapló

A tervezés

Tartalmazza az előre átgondolt elvárásokat, módszereket, műveltségi tartalmakat, a rendszeres és tervszerű feladatokat és célokat.

Cél:

- Legyen **hatékony**, és **megvalósítható**.
- Biztosítsa a gyermeki tevékenységek **differenciált tervezését**, a **komplex szemléletmódot**, a gyermekközpontú tapasztalatszerzést.
- Gyermekismereten alapuljon, alkalmazkodjon a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéhez, adjon lehetőséget a differenciálásra.

FELADAT:

- A **szervezeti formák** (kötetlen, kötött), **munkaformák** (egyéni, mikrocsoportos, frontális) és egyéb **kooperatív technikák**, módszerek, eszközök hatékony kiválasztása és alkalmazása.
- Életkornak és fejlettségnek megfelelő, egyénhez és csoporthoz igazított műveltségtartalmak közvetítése.
- Az egész **éves terv**, programok átgondolása és az anyaggyűjtés után két, vagy a témától függően több hétre szóló tervet készít minden óvodapedagógus. Így váratlan, spontán lehetőségeket, helyzeteket is fel tud használni munkája során.

- Az adott időszakra betervezett anyagot lehetőleg **kötetlen szervezeti keretek** között, **komplex módon** valósítjuk meg.

A csoportnapló

Tartalmazza:

1.Az adott gyermekcsoport adatait:

- A gyermekek névsorát, születési dátumát, jelét,
- kor szerinti megoszlást,
- a tankötelesek névsorát,
- egyéb statisztikai, nyilvántartási adatokat.

2.A gyermekcsoport szokás-és szabályrendszerét:

- a napirendet,
- heti rendet, a beszoktatási időszakra és a nevelési évre.

3.A csoport beszoktatási és éves nevelési tervét:

- A nevelési területek célját, feladatát.

Időkeret és értékelés: félévente

4.Eseménytervet, szervezési feladatokat:

- a jeles napokat, ünnepeket, az óvoda és a család közös tevékenységeit,
- a nevelőmunkával kapcsolatosan szervezett eseményeket,
- szervezési feladatokat

Időkeret: 1 hónap.

5.Tevékenységi terveket:

- a témáját, célját, feladatát,
- a fejlesztési feladatokat, differenciálást,
- a játék,
- a verselés, mesélés,
- ének-zene, énekes játék, gyermektánc,
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,

- mozgás,
- a külső világ tevékeny megismerése,
- munka jellegű tevékenységek nevelési területeken.

Időkeret: 2 hét, illetve akár több hét is témától, időszaktól függően.

Értékelve: a témahetek végén.

Vezetése: írásos formában, papír alapon történik.

6.A hivatalos látogatásokkal kapcsolatos feljegyzéseket.

7.A szülői értekezletekkel kapcsolatos feljegyzéseket.

8.A balesetvédelemmel kapcsolatos szabályokat.

9.Feljegyzéseket a csoport életéről.

Mérés, értékelés

Cél:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a helyi értékeken, normákon, elveken és célokon nyugvó követelményeknek való megfelelés szintjének vizsgálata, az intézményben folyó nevelőmunka tartalma és jellege figyelembevételével.

A gyermekek fejlődésének ellenőrzési, mérési, értékelési elvei:

- **Sokféle szituáción keresztül**, több irányból történjen, a teljes személyiségre terjedjen ki.
- A gyermeki teljesítményt mindig önmagához **képest mérjük!**
- A követelményrendszer nyilvános és egyértelmű legyen (PP kimenet).
- Az ellenőrzés, mérés, értékelés minden gyerekre kiterjedő, **rendszeres** és **folyamatos** legyen.
- Az adott csoportban lehetőség szerint csak a **saját pedagógus** mérjen.
- Csak problémás esetekben történjen az egyén mérése DIFERREL.

- Az értékelés a **pozitívumokra támaszkodva**, azok kiemelésével történjen.
- Az egyén értékelésben jelenjen meg a **fejlesztendő terület**.
- Az értékelésben számszerű adatok szerepeljenek.
- Óvodán kívülről jövő mérés-értékelés csak intézményvezetői engedéllyel történhet!
- A személyiségnapló nyilvánosságra nem hozható!
- Betekintés kizárólag intézményvezetői engedéllyel történhet!

A gyermeki fejlődés nyomonkövetésének területei:

- Informálódás a családi hátterről.
- Belépést követően állapotmérés a beszoktatás, befogadás sikerességéről.
- Folyamatos regisztrálás félévente, megakadás, stagnálás vagy elmozdulás esetén.
- Teljes képességrendszer lefedettsége a nyomonkövetésben, félévente regisztrálás.
- Minden hónapban történjen meg egy-egy képességterület fejlesztése az egyéni fejlesztési tervben.
- A 4 neveltségi terület:
 - I. Szociális képességek
 - II. Értelmi képességek
 - III. Verbális képességek
 - IV. Testi képességek

alakulásának dokumentálása félévente.

16. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Kapcsolat a családdal, szülőkkel

Az óvoda és a család harmonikus kapcsolatának megteremtése a gyermekek fejlődése érdekében nélkülözhetetlen.

A nevelésben el kell ismerni a család elsődlegességét, meghatározó szerepét: a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A napi óvodai életbe való betekintéskor a szülők személyes élményeik alapján kapjanak képet gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van a társaikkal való összehasonlításra is.

Legyenek olyan alkalmak is, amikor lehetőség van olyan információk cseréjére melyek a gyerekekkel és közvetlen környezetével kapcsolatosak, bizalmas jellegűek.

A szülő odafordulást, segítő szándékot érezzen, az információcsere kölcsönös tapintatra és tiszteletre épüljön.

A kisgyermek gondozó-nevelő és az óvónők feladata a szülők tájékoztatásán kívül, véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.

A közös programok emelkedjenek ki a mindennapokból mind külsőségekben, mind tartalmában, egyben biztosítsanak lehetőséget nevelési értékeink közvetítésére, szemléletformálásra.

Formái:

- családlátogatás
- beíratás
- szülői értekezlet
- egyéni beszélgetés
- közös programok
- közös ünnepélyek
- nyílt napok
- beszoktatás
- munka délutánok, munkaestek
- faliújság
- honlap

Kapcsolat az iskolával

Feladataink, együttműködésünk az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítésére irányulnak.

Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatra törekszünk, melynek alapja a tisztelet és a megbecsülés egymás munkája iránt.

Formái:

- kölcsönös látogatások, tapasztalat gyűjtések: az első osztályosok segítése az iskolakezdés időszakában,
- az első osztályosok meglátogatása (az őszi folyamán),

- a leendő első osztályos tanító néni látogatása a csoportban,
- a nagycsoportosok látogatása az iskolában,
- részvétel egymás rendezvényein.

Kapcsolat a módszertani bölcsődével

A budapesti Módszertani Bölcsődével rendszeres munkakapcsolatot tartunk az egységes óvoda-bölcsődében folyó szakmai munka segítése érdekében.

Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálatokkal

A Bács-Kiskun Megyei Pedagógia Szakszolgálat Bácsalmási Tagintézménye Járási Szakértői Bizottságával és a bajai Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Bácskai Szakértői Bizottsági Tagintézményével.

Az általuk adott szakértői vélemény alapján a fejlesztést gyógypedagógus végzi.

Óvodásainkat heti rendszerességgel logopédus fejleszti.

Kapcsolat a “Szivárvány” Szociális Szolgáltató Központtal

Gyermekvédelmi felelősünk tartja a kapcsolatot havi esetmegbeszélések alkalmával rendszeresen, illetve probléma esetén alkalmasszerűen. Ezeket a megbeszéléseket a gyermekjóléti szolgálat és a családsegítő szolgálat munkatársai szervezik.

A gyermekvédelmi felelős éves beszámolót készít az intézményben folyó munkájáról, megszervezi a bekért pedagógiai jellemzések elkészítését.

A súlyosabb esetekről írásban esetjelentést készít és eljuttatja a Szolgáltató Központ munkatársaihoz.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel („Összefogás” Községi Ház, könyvtár)

Rendezvényeiket a gyermekeink életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva látogatjuk.

Könyvtári foglalkozások keretében ismerkednek a nagyobbak a könyvtár használatával, a szokásrendszerrel.

Kapcsolat a fenntartóval, a képviselői testülettel

Kapcsolatunkat a folyamatosság, rendszeresség és kölcsönösség kell, hogy jellemezze.

Ez biztosíthatja óvodánk zavartalan, jó színvonalon való működését.

Arra törekszünk, hogy az intézményünkben folyó szakmai munkával megismerkedjenek, problémáink megoldását az együttműködés jellemezze.

Formái:

- kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélés
- éves beszámoló a képviselő - testület és a fenntartó részére
- belső ellenőrzések, intézménylátogatások
- jelenlét a képviselő - testületi üléseken
- részvétel óvodai rendezvényeken, programokon

Kapcsolat az egészségügyi szakszolgálatokkal (védőnő)

A védőnő rendszeresen látogatja óvodánkat, külön kérésünknek is eleget tesz.

A felmerülő problémákat megbeszéljük, és megfelelő megoldásokat keresünk, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekekre.

Kapcsolat a Kunbajai Német Önkormányzattal

A nemzetiségi önkormányzat rendezvényein szívesen részt veszünk, ők pedig segítik játékaink, eszközeink bővítését anyagi támogatásukkal.

Hagyományörző munkánkhoz átadják ismereteiket.

Látogatják óvodánk rendezvényeit, különös tekintettel a német hagyományokra épülő programjainkat.

17. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

Hatályba lépés: 2021. 02.15.

Hatályosság: 2021.02.15. - 2026.02.15.

Felülvizsgálat: 2022.08.31.

Módosítás: a felülvizsgálat során

A felülvizsgálat rendje: az óvoda nevelőtestülete felülvizsgálatot tarthat, melynek során módosítja/módosíthatja a Pedagógiai Programot.

Előírás a módosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvodavezetőségéhez
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

Feltételek a program módosításához:

- vonatkozó jogszabályokban beállt változás
- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás
- egyéb érdekegyeztető fórum módosítási javaslata
- a nevelőtestület legalább 1/3-ának módosításra vonatkozó javalatának benyújtása (a javaslat elfogadásának feltétele a nevelőtestület 50%+1 igenlő szavazata)

18. A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYOSSÁGA, NYILVÁNOSSÁGA

A megismerhetőség folyamatos biztosításának érdekében a Pedagógiai Program az intézmény irodájában, a honlapon az egész nevelési év során megtekinthető.

19. LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS

Legitimációs eljárás	
Nevelőtestületi elfogadást igazolja: név	Szülői Szervezet nevében véleményezte: név
Intézményvezetői jóváhagyás: Intézményvezető aláírása Ph. A fenntartó képviselőjében Ph.	
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: Kunbaja község honlapján (www.kunbaja.hu) Megtekinthető: Az intézmény irodájában	
Hatályos: 2021.02.15.	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig

Verziószám: Módosított változat:	Iktatószám:
---	--------------------

1 . számú Módosítás.

Az alábbi feltételekkel módosítjuk a Pedagógiai Programunkat

Boldog óvoda program 2021/2022 nevelési évben bevezetésre került két csoportban.

Kunbaja. 2021. szeptember 1.

Halászné Piukovics Erika
óvodavezető